Ն. 2754 1894 ՅՈՒԼԻՍ 23 ՃՈՒՄԱԱ ԷՐԹԷՍԻ 1311 ՄԷՖԷՐ 2 ՕՆՈՒՆՃԸ ՍԷՆԷ

ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

20 ՓԱՐԱ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԼԻՅԷ ԹԻՃՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

(صاحب امتياز: جوهلكيان) ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ جريدهٔ شرقيه

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

	12 աայլըգ	6 աայլըգ	3 աայլըգ
ՍԹԱՄՊՕԼ	140 ղշ.	70 ղշ.	40 ղշ.
ԹԱՇՐԱ	200	» 100	»

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ
1րնճի, 2նճի վէ 3րնճի սահիֆէ ղշ. 5
4րւնճիւ սահիֆէ 11ի 10բ. հս. » 3
Մէվատը նաֆիյա տախի պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ աէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ

Իստէֆանաքի Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 ճիվէլէկեան մաթպաասընտա տըր։ Քհաֆֆէի մէվատտա հագգընտա կաղէթանըն սահիպ վէ մէսուլը
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ— միւրաճաաթ օլունա։

ԻԽԹԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Վարդավառ եօրթուսը օլմագ միւնասէպէթիյլէ բաղըր էրթէսի կիւնիւ կազէթամըզ նէշր օլունմայաճագ տըր։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի մէնաֆիինին մուհաֆազասը զըմնընտա, Չին վէ Ճաբօն յիմանլարընտա պուլընան Ինկիլիզ սէֆինէլէրինին պիրլէշմէսի իչիւն յազըմ կէլէն էմիրլէրին իթա օլունտուղը՝ Լօնտրատան պա թէլէկրաֆ իխպար օլունըյօր։

Օգաատա 1 Թարիխլիյէ Եօգօհամատան ալընան պիր թէլէկրաֆտա՝ Չին հիւքիւմէթինին Ճաբօն հիւքիւմէթի նէզտինտէ պուլընան սէֆիրինին միւֆարէգաթ իթմէքի իւզրէ բասաբօրթ Թալէպ էյլէտիկի պէյան օլունըյօր։ Մումաիլէյհ սէֆիրին տախի Թօքիօտան միւֆարէգաթ իթմէսի մուգարրէր պուլընմագտա իտի։

Ինկիլթէրա Մէճլիսը մէպուսանընտա, Չին վէ Ճաբօն արասընտա մուհարէպէ զուհուրա կէլտիկի, վէ մամաֆիհ մուհարէպէ վուգուաթը հագգընտա մալիւմաթ ալընամատըղը պէյան օլունմըշտըր։

—

Ֆրանսըզ սինտիգալարընըն մուամէլէթընը թէֆթիշ իթմէք իւզրէ, Բուսէրպալը զըրաաթը իլէ միւֆէթթիշլէրի պու քէրրէ Բէլթէրպուրկա կիթմիշլէր տիր։ Մումաիլէյհիմ Թարաֆընտան Մ. Դարնօնըն գալըր իւզէրինէ գայէթ զըյ մէթտար պիր կըլանթա վազ օլընմըշտըր։

—

Ֆիլիպէ չէհրի զուրպինտէ քաճըն Փօթէլ գասապասընտա զուհուր իտէն հէյման պիրթիւն գասապայը խարապ էյլէմիշ օլտուղը էվվէլճէ խապըր միշ օլան հարիգտէն 4000 գատար նուֆուսըն սէֆալէթ իչինտէ գալտըգլարը, վէ պունլարըն՝ էլպիսէլէրինի պիլէ գուրթարամատըգլարը մահալլինտէն իխպար օլունուլըր։ Էսնաի հարիգտէ՝ 4 չօճուգ իլէ պիր գատըն աթէշլէր իչինտէ գալըպ թէլէֆ օլմուշլար տըր։

—

Ալէմանիատա քէնտի զըղընտա ֆիւրէնի իճրա իթմէկինտէն տօլայը, հուգուգը ումումիյէտէն իսգաթ օլունուպ ֆիրար իտէն Ալէմանիա տէվլէթի թէպաասընտան պիրի՝ պու քէրրէ Մըսըրտա տէրտէսթ իտիլմիշ վէ մուհաքէմէսի իճրա օլունմագ իչիւն Ալէմանիայա կէօնտէրիլմէսի գարարլաշտըրըլմըշ տըր։

—

Մըսըրըն անվալը մէտրիֆի հագգընտա մէարիֆ միւսթէշարը սաատ. Եագուպ Արթին բաշա Թարաֆընտան Թէգտիմ վէ նէշր իտիլէն լայիհա օգունմաղընա կէօրէ, Մըսըրտա էլէվմ 10 ատէտ 2նճի տըրէճէ, 31 ատէտ 1ինճի տըրէճէ մէքթէպլէր իպթիտայիյէ, 3 ատէտ մէքթէպի իտատիյէ, 4 մէքթէպը սէնայի, 2 ղըզ մէքթէպի, 8 մէքթէպը ալիյէ օլուպ, պունլար տա 3 տար իւլ մուալլիմին, 1 մէքթէպը հուգուգ, 1 մէքթէպը Թըպպիյէ, 1 ճէզաճը մէքթէպի, 1 սէնայիի ալիյէ վէ 1 տէ էպէլէր մէքթէպինտէն իպարէթ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ձաթը հազրէթը Շէհրիյարի՝ Սէլամլըգ ալայընը սիւնգի ճումաա կիւնիւ Համիտիյէ ճամիսինտէ իճրա պույուրմըշլար տըր։

Բէսմը մէզգիւրը սէյր ու թէմաշա իթմէք իւզրէ, տաիրէի մախսուսէտէ Ինկիլթէրա սէֆիրինին մատամա վէ քերիմէսի վէ եէկէնի, Սրպիա սէֆիրի Մ. Վլատան Ճօրճէվիչ վէ Մոխտումլարը, Թէհէրան Օսմանլը Պանգասը միւտիրի Մ. Կըրագիան վէ Ֆրանսաըն սապըգ Պանգա միւտիրի Մ. Բաջօֆ, ամիւֆ. Ազարեան Աբրօտակեա էֆ. հազրէթլէրի, Պէրլին միւղէլլանէսի ալէրէքթօրը Մ. Հօֆման վէ սաիր պիր խայլի ճէնէպլէր հազըր պուլունմըշ լարտըր.

լընարագ, պագըլարը պիլվասըթա իլթիֆաթը Շէհրիյարիյէ նաիլ պույուրըլմըշլար տըր։

—Նիրիտ վիլայէթի վալի վէքալէթինէ Թային պույրըլմըշ օլան տէվլէ Թուրխան բաշա հազրէթլէրի՝ տուն նիրիտէ միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իթմիշտիր։

Բաշտի միւշարէյլէյհ հազրէթլէրինին նիրիտէ միւվասալէթլէրինտէն պիր գաչ կիւն սօնրա, Մէնշուրը վէքալէթլէրինին եավէրանը հազրէթը Բատիշահիտէն պինպաշը Ահմէտ Շէվքէթ պէյ էֆ.յէ Թէվտիէն նիրիտէ կէօնտէրիլէճէկի իչիտիլմիշ տիր։

—Թիւրքիանըն մահսուլաթը արզիյէսիյլէ պուղտայ վէ ունըն Թէէվինը բէմաճը եապաճընըն իսթիքմալի զըմնընտա իթթիխաղը լազըմ կէլէն Թէտապիրին միւզաքէրէսի իչիւն, Շուրայի Տէվլէթ Մէճլիսը Մալիյէ բէիսի ահմ. Իպրահիմ վէ Թիճարէթ միւտիրի սաատ. Իսմայիլ պէյ էֆ.լէր հազարաթըյլա Զըրաաթ միւտիրի սաատ. Էրամ էֆ. տախի հազըր օլտուգլարը հալտէ վուգու պուլան միւզաքէրէտէ Պալը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինտէն պիր զաթըն հինը միւզաքէրէտէ հազըր պուլընմասը իգթիզա իտէճէկինէ գարար վէրիլէրէք, քէյֆիյէթ պա թէզքէրէ մագամը Սէրասքէրիյէ իխպար օլունմագլա, օլ պապտէ կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէճէք մէմուրըն՝ մագամը միւշարէյլէյհէ ինթիխապը գարարլաշտըրըլմըշ տըր։

—Տիւն Բուսիա իմբէրաթօրիցասընըն իսմի կիւնիւ օլմագ միւնասէպէթիյլէ Պէօյիւքտէրէտէ քաճըն Բուսիա սէֆարէթխանէսի քէխէսինտէ պիր այինը մախսուս իճրա օլընըպ, պունտա սէֆիր ճէնապլէրի իլէ սէֆարէթ վէ գօնսօլօսխանէ մէմուրլարը վէ Բուսիա վաբօրլարը աճէնթէսիյլէ մէմուրլարը վէ Բուսիա Թէպաասը միւթէպէրանը հազըր պուլընմըշլար տըր։

Թարապիա գուրպինտէ տէմիր ատմըշ պուլընան էճնէպի սէֆաքէթլէրի մայէթ վաբօրլարը՝ պանտէրալարըա տօնատըլըպ լազըմ կէլէն սէլամը իֆա իթմիշլէր տիր։

—Ալթինա Օսմանլը սէֆարէթինէ Թային պույըրըլան սաատ. Շաքիր բաշա հազրէթլէրինին՝ կէլէճէք հաֆթա զարֆընտա չէհրիմիզտէն մահալը մէմուրիյէթինէ հարէքէթ իտէճէքլէրի իչիտիլմիշ տիր։

—Իսկիւտարտա քաճըն Սէլիմիյէ գըշլասը Հիւմայունընըն սաղ թարաֆընտաքի գըսմընտա սու ճէլպ իթմէք իչիւն, մագամը Սէրասքէրի իլէ Իսկիւտար—Գատըքէօյ Սու գումբանիասը պէյնինտէ պիր մուգավէլէնամէ ագտ օլընըպ, սու պօրուլարընըն վազ ու թէֆրիշի մէսարիֆինին Թէսվիյէսի խուսուսընտա իրատէի Սէնիյէ չէրէֆսուտուր պույըրուլմուշ տըր։

—Արազի վէ էմլաք գըյմէթլէրի Թաատիլաթը սաիրէյէ տաիր վէ կէթիրիլէճէք իսխիտայարըն՝ հէր սէնէ մարտ իպթիտասընտան սեպտեմբեր նիհայէթինէ գատար գապուլիյլէ վէրկի Թէզգէրէլէրինին վազթէրյա եազըլմասը գարարկիր օլարագ, եաբըլաճագ Թաատիլաթ իչիւն էհալի Թարաֆընտան վէրիլէճէք արզուհալլարըն վազթէրյա իխտասը լիւզումը՝ Մալիյէ Նէզարէթինտէն վիլայաթա իխպար օլունմըշ տըր։

—Էտիրնէտէ Թունճա Նէհրի սուլյունըն իչիլմէսի մէն օլընմագլա պէրապէր, ճիվարընտա Թունճատան պաշգա սու պուլընմայան մա-

հալլէր իչիւն Արտա վէ Մէրիճ նէհրլէրինտէն քիֆայէթ իտէճէք գատար սու կէթիրիլմէրէք, էրպապը իհթիյաճա Թէվզի օլունմասը մուգարրէր պուլընմըշ տըր։

—Լազգըյէտէ պիր լիման ինչասը զըմնընտա մահալլի միւլթէզիմլէրինտէն պագըլարը Թարաֆընտան պիր իմթիյազ Թալէպ իտիտիկի իչիտիլմիշ տիր։ Մումաիլէյհիմ՝ 25000 լիրա սէրմայէ իլէ պիր Անօնիմ չիրքէթի Թէշքիլ իտէճէքլէր տիր։

—Տէնիզլի իլէ Սէրայքէօյ արասընտա քաճըն Բուլէրի գարիյէսինտէ պիր իքի կիւն էվվէլ էվլէնմիշ օլան պիր կէլին վէ կիւվէյի՝ կէճէլէյին պիր տաատա եաթմագտա օլտուգլարը սըրատա, զաթէն խաբագ օլան օտանըն չաթըսը պիրտէն պիրէ իւզէրլէրինէ չէօքմիւշ վէ պիրագ սօնրա ճէսէտլէրի էնգազ ալթընտան չըգարըլմըշ տըր։

—Ցուլիս այը զարֆընտա իճրա իտիլէճէք մէսարիֆէ մուգապիլ օլմագ իւզրէ պազը վիլայէթլէր վարիտաթընըն սէրիան վէ մունթազամէն իրսալը զըմնընտա մէզգիւր վիլայէթլէրէ Մալիյէ Նէզարէթինտէն էմիրլէր վէրիլմիշ տիր։

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷ ԶԷԼԶԷԼԷ

ՃԷՄԸ ԽԱՆԷ

ՐԷՍՄԻ.—Զաթէն Թահթը ռիյասէթը մուֆախխամէի հազրէթը Բատիշահիտէ վէ Շէհր Էմանէթինտէ միւթէշէքքիլ խանէի միւսապին գօմիսիօնը ալիսի մարիֆէթիյլէ Տէրսաատէթտէ հարաքէթը արզտան միւսապ օլան էհալինին Թէչվիյնը ինթիյաճը իչիւն Թէրթիպ օլունան խանէ պիլէթլէրի պէտէլինտէն տուսէ գատար հասըլ օլան մէպալիղին մըգտար վէ միւֆրէտաթըրը միւպէյյին ճէտվէլ տիր.

	Ղրուշ
Ունճեան օթէլ. Աբիկ էֆ. հազրէթլէրի Թարաֆընտան	5400
Թիւճճարտան Տյամանտօ օղլու պիրատէրլէր	1620
Դրուբ ֆապրիգասընտան	43200
Մաւզէր ֆապրիգասընտան	21600
Պէլինտէ Լուի ֆապրիգասընտան	16200
Հէտման Ալէմանիա ֆիշէնք ֆապրիգասընտան	10800
Դատթէլհաուզ Ալէմանիա ֆիշէնք ֆապրիգասընտան	10800
Հուպէր պիրատէրլէրինտէն	10800
Բէժի խարէսինտէն	54000
Իսթէրն Թէլէկրաֆ գումբանիասը միւտիրը ումումիսի	5940
Մուրատեան պիրատէրլէր	540
Եէքիւն	180900
Ցուլիս 19 Թարիխինտէ իլան իթտիկիմիզ	1786359
	1967259

***

Շէհրիմիզտէ զէլզէլէտէն միւսապ օլան միւէսսէսէյէ խանէ ճէմի իչիւն Այտըն վիլայէթինին սանճագլարընտա տախի պիրէր գօմիսիօն Թէշքիլ օլընտուղը եազըլմըշ իտի։ Այտըն գասապասընտա Թէշքիլ օլունան պիր գօմիսիօն աղասը միյանընտա 17 լիրա իլէ 55 մէճիտիյէ խանէ ճէմ օլընմըշ տըր։

***

Մալիյէ Նէզարէթի իլէ Պայազիտ բիւչտիյէ մէքթէպինէճէ վուգու պուլաճագ Թամիրաթ իչիւն սարֆ օլունաճագ մէպալիղին պիւտճէյէ գայտ ու աէրճ օլունմասը խուսուսընտա իրատէի Սէնիյէ չէրէֆսուտուր պույըրըլմըշ տըր։

***

Թուշլուճու Վանի

Զանգ Գալէտէն էվվէլքի կիւնքի Մունէպէօքէ եազըլտըղընա կէօրէ, եէվմը մէզգիւր սապահըղը սաաթ

2½ տա եէրճ դէշ սանիյէ իմթիտատ էյլէյէն չըմալտան ճէնուպա տօղրու պիր հարէքէթը արզ հըսս օլընմըշ իսէ տէ, պիր կէօնա խասարաթը մուճիպ օլմամըշ տըր։ Եէվմը մէզգիւրտէ այնը սաաթտա կէլիպօլուտա տախի զէլզէլէ հըսս օլընտուղը իխպար օլընըյօր։

Մունէպէօքէն իթա իտիլէն իշպու հավատիսէ սապահ ըսամի պիր Թէլէկրաֆլա Թէհգիգ իթմէքիպի կիւրի, եէրճ դէշ սանիյէ իմթիտատ իտէն էքիյէճէ չէտիտ պիր զէլզէլէ նիշ պիր խասարաթը մուճիպ օլմամըշ տըր։

ԱՏԱԲԱԶԱՐՏԱ ՊԻՐ ՑԱՃԻԱ

Ատաբազարտան էվվէլքի կիւնքի Թարիխլէ եազըլան պիր մէքթուպտան ալտըղըմըզ ֆաճիա նազըլ ու հիքաէ օլընըյօր.

Շէհրը մէզքիւրտէ Հաճի Ֆօթինին Թահթը Թէսարրուֆընտա պուլընան, Աչճեան Թաղըւր ազա Թարաֆընտան քիրալանմըշ օլան իրէք ֆապրիգասընըն գազանը կէչէն սանէ կիւնիւ սաաթ 7 պուչուգ րասթլարընտա պաթլամըշ, վէ օրազաքի խասարաթը մուճիպ օլմըշ տըր։

Բիվայէթէ կէօրէ, մէզքիւր ֆապրիգա մաքինիսթի Չիլինկիրեան Մկրտիչ ազա՝ գազանա լիւզումը գատար սու գօյմայըպ, էվվէլտէն պուլունան սու տախի մէզքիւր գազանըն ալթընտա եանան աթէշին թէսիրիյլէ պուխարա Թահվիլ օլընարագ, Թէքրար վազ իտիլմէսի լազըմ կէլէն սույըն՝ մէրգում Թարաֆընտան գազանըն տէրէճէլէրին նէ պագըլմայըպ ածէլ հալինէ կէլտիկի պիր գէմինտա գօնըլմաքին իչիւն գազա իլէրի կէլմիշ տիր։

Զիքր օլընան գազան՝ ածէլ հալինէ կէլտիկի սըրատա, գօնըլան սու պիրտէն պիրէ ֆապրիգա իչինտէ տէհչէթի սուրէթտէ խըրզըրարագ բէյտա իտէրէք, ազբինտէ գազանը չազ չազ էտմիշ տիր։

Ֆապրիգատա իշլէյէն գըզլարըն գէֆֆէսի՝ վուգուաթըն Թէամ էթմէնա միւսատրէֆ օլմասընտան, պազըլտէ վէ սաիր եէրտէ, վէյհատրըշարսա պուլընարագ, վուզ՝ մէյնուզ օլան Նուֆուս Թէլէֆ վազը օլմամըշ տըր։

Մամաֆիհի մաքինիսթ՝ մաքինա իլէ գազան արասընտա գալտըղընտան՝ ալտըղը ճէրիհալարտան միւթէէսսիրէն Թէրհալ վէֆաթ իթմիշ, հալպուքի մէսքուր օլան նէֆէս Թէրքիպէպէ զարար վէրիլէտին, հալպուքի տէ օլան Թէրքիպտէ պիր գազա Թէսիրիլէ, Ադիպէ օլան մէզքիւրէ ճէլմըշլէ, ֆապրիգանըն պիր գըսմը խարապ օլըպ, պու տա սուրէթիլէ Թանըկը պատմ տըր...

Մալթէպէ պուլընտա պուլընան սաաթ...

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Պանգ տը Գօնսթանթինօբլըն կէչէն աաֆը. ապրիլ 28ինտէ վուգու պուլան հիսսէտարան մէճլիսը ումումիսինտէ պանգանըն աճվալինի Թէտգիգ իթմէք իւզրէ Թային գըլընան հէյէթ՝ պու պապտա իճրա իտէն բաբօրթօյը էվվէլքի կիւն պանգանըն մէճլիսը իտարէսինէ Թագտիմ իթմիշ տիր։

Մէզքիւր բաբօրթօ՝ իքի այտան պէրու Թանզիմ վէ իքմալ իտիլմիշ օլտուղը հալտէ, Թէտգիգ մէմուրլարընտան Մ. Սթէֆանովիչին Տէրսաատէթտէն ղայպուպէթի միւնասէպէթիյլէ չիմտիյէ գատար իմզա իտիլէմէմիշ տիր։

Պանգայը մէրգումա, եանի քեասիւրին ֆէսխ իթմէք, վէ եախօտ տիկէր պիր պանգա իլէ պիրլէշտիրիլմէսի մէսէլէսինի Թէտգիգ էյլէմէք, վէ Թանզիմ օլընան իշպու բաբօրթօյա քէօրէ վուգուֆ իթմէք իւզրէ պանգա հիսսէտարանը կէլէճէք հօքթեմբեր 4տէ մէճլիսը իտարէ Թարաֆընտան ֆէվգէլաատէ սուրէթտէ աղտը իճթիմայէ տավէթ օլունաճագլար տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Էվվէլճէ տախի իլան օլընտուղը իւզրէ, եարընքի բազար սապահըսը Վարդավառ եօրթուսը միւնասէպէթիյլէ, Պրուսա Առաջնորդը Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան՝ Գանտիլլի Ս. Առաքելոց քիլիսէսինտէ քիլիսէի մէզքիւր համիյէթքէրանընտան միւթէվէֆֆա Կիւլպէնկեան Սէրովբէ վէ Սարգիս պիրատէրլէրին իսթիրահաթը րուհը իչիւն Ս. Պատարագ այինի իճրա իտէճէք, վէ պու ային սըրասընտա՝ հրօն. ժողովըն էվվէլճէ վէրմիշ օլտուղու պիր գարարը մուճիպինճէ, Պրուսատաքի Սէօլէօզ գարիյէսի էհալիսինտէն Տէր Նիկողայոսեան Տիրացու Մինասը քահանայ Թագտիս էյլէյէճէք տիր։

—

Իզմիր Առաջնորդը Գեր. Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետին մէմուրիյէթը մէզքիւրէտէն իսթիֆա իտուպ, իսթիֆանամէսինի մահալլի Թազ. ժողովընա իրսալ իթտիկի իչիտիլմիշ տիր։

—

Պագը գէվմէթը համիյէթմէնտան Թարաֆընտան իանէթէն վէրիլէն էքմէքլէրին Գումգաբու վէ ճիվարընտա իհթիյաճ վէ զարուրէթլէրի Թէմամիյլա Թէհագգուգ իթմիշ օլան միւհթաճինէ Թէվզիի խուսուսընտա բէք զիյատէ տիգգաթ վէ ինթիպահ իւզրէ իճրաի մուամէլէ օլընմասը՝ մէմուրինը պէլէտիյէ Թարաֆընտան Մայր Եկեղեցի Թազ. խորհուրդընա պէյան ու իխպար օլընմըշ տըր։

—

Պոլիսստան ազգէմ պիլմունաասէպէ տէֆամիլա եազըլտըղը իւզրէ, գէլէճէէն միւսապ օլան Սամաթիա միւհթաճինինը էհալիսինէ էքմէք վէ տիկէր պազը մէէքիւլաթ Թէվզի խուսուսընտա Թէշքիլ իտիլէն սաիր պիր գոմիսիօն Թէվզի օլունմագտա օլուպ, մահալլի Ազքատախնամ Ընկերու-

թիւնը մարիֆէթիյլէ պա տէֆթէր 445 խանէտէ 1497 նուֆուսա եէվմիյէ Թէվզի օլընան էքմէկին զըյատէսի պու կիւնքի կիւնտէ 652յէ պալիղ օլմուշ, վէ պունտան մատատա զէվատը համիյէթքէրան Թարաֆընտան իանէթէն վէրիլէն էթ, բիրինճ, բէյնիր, եաղ վէ գէյթուն տանէսի տախի արա սըրա Թէվզի իտիլմէքտէ պուլընմըշ տըր։

Իանաթը մէզքիւրէնին նէ սուրէթլէ ճէմ վէ Թէսարիֆ օլընտուղընա տաիր Թաֆսիլաթ իլէ էրպապը համիյէթին ճէտվէլը էսամիսի եազընտա կազէթալարա նէշր ու իլան իտիլէճէկի՝ մաթպաամըզա խապէր վէրիլմէքտէ տիր։

—

Մաթպաամըզա խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, պիր գաչ կիւնտէն պէրու Թօբգաբու միւհթաճինին վէ ֆուգարասընա բաբազ, քէհեա վէ ժամկոչլար մարիֆէթիյլէ եէվմիյէ 40ար օգգա էքմէք Թէվզի օլունմագտա տըր։

Ս. ՓՐԿԻՉ ԽԱՍԹԱԽԱՆԷՍԻ

Ներկայիւս կը փութամք յայտնել թէ՝ հանգուցեալ Կեսարացի Մ. Յակոբ էֆ. Գույումճեանի յուղարկաւորութեանը առթիւ փոխան ծաղկեփունջի բարեհաճած են Հաստատութեանս նուիրել՝

Մեծ. Աստուածատուր էֆ. Մէրճիմէկճեան 2 Օսմ. ոսկի։

Եւ Մեծ. Բարսեղ էֆ. Թէքեան եւ եղբայր 1½ Օսմ. ոսկի։

Կ. Պոլիս 22 յուլիս 1894 (Կնք)

—

«ՄԱՂԻԿ»

Մաղիկի 11րդ Թիւը այսօր հրատարակ ելաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Ցոււեսուցութիւնը մեր գրականութեան մէջ՝ ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ. Ճառ մը (չափ. եւ վերջ) ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ. Զրհորին չուրջ՝ Թ. ԼԵՒՈՆ. Գաւառացի ոսկերիչ գերդաստան մը, Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ. Տխրուկներ, Տ. ԶՐԱՔԵԱՆ. Անճարակին հարսնեւորները (Թերթօն) ՄԻՀՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ. Օր մը Պաղչէճիք. Յ. Մ. Աստղջապանական (երբ որ ճաչեմք) Ն. Մ. Հ. Գրական լուրեր, Մաղիկի լուրերը, արժէք դրամոց, ազդեր։

Հատը 20 բարա

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Լօնտրա 3 օգոստոս

Չին սէֆիրինին Ճաբօնտան չըգըպ Ճաբօն իլէ գաթը միւնասէպէթ էյլէմէսինտէն տօլայը Ճաբօնտա պուլընան Չին Թէպաասընըն ումուրընը իտարէսի վէ մէնաֆիինին մուհաֆազասը Միւթթէհիտէի Ամէրիգա սէֆիրինէ իհալէ օլընմըշ օլտուղը Եօգօհամատան Աժանս Բիւթէր պիլտիրիյօր։

Քէզա մէզքիւր Թէլէկրաֆ գումբանիասընըն Շանկհայտան ալտըղը մալիւմաթա կէօրէ, Եօշան չէհրինտէ յուլիսին 27 վէ 29ընտա վուգու պուլան մուհարէպէլէրտէ, Ճաբօնլըլար մէյտանը մուհարէպէտէ 2000 գիշի Թէրք իտէրէք, պէօյիւք Թէլէֆաթլա կէրի չէքիլմիշլէր տիր։

Բօմա 3 օգոստ.

Բէթէրսպուրկտան Աժանս Սթէֆանիյէ վարիտ օլան խապէրէ կէօրէ, Չին իլէ Ճաբօն մուհարէպէսի մէսէլէսինտէ, Ինկիլթէրա՝ Բուսիա իլէ միւթթէֆիգէն հարէքէթ իթմէք նիյէթինտէ իմիշ։

Բարիզ 3 օգոստ.

Գօրնէլիուս Հէրց՝ ճէզա մահքէմէսի Թարաֆընտան 5 սէնէ մահպուսիյէթէ վէ 3000 ֆրանգ ճէզայի նագտիյէ իթտիրտըրըլըշ օլունտը։

Միլան 3 օգոստ.

Պու կիւն պուրատա չիտտէթլի պիր գասըրգա նէթիճէսի օլարագ պէօյիւք պիր պօրա զուհուր իթտի։ Պու սըրատա 2 գիշի Թէլէֆ օլուպ, պիր խայլի քիմսէ տախի եարալանմըշ օլտուղը կիպի, էքիլի ումումի մահալլի վէ սաիր պիր խայլի էպնիյէ խասարաթա ուղրամըշլար տըր։

ԻՆԹԻՀԱՅԻ ՇԱՐԳ ՎԷ ԷՎՐՕՊԱ

Չին վէ Ճաբօն տէվլէթլէրի պէյնինտէ թօբ պիր քէրրէ բաժլամըշ օլտուղընտան, գալէմ, մուրէքքէպ վէ սէօզլէրին չօգլուգ էհէմմիյէթի գալմամըշ տըր։

Էկէր պու մուհարէպէ, նէֆսը Էվրօբաաա վուգու պուլմըշ օլաա իտի, վէսաիթը սուլհճուլանէնին հիւքմինտէն պահս էյլէմէք՝ արթըգ բէք աֆէս պիր չէյ օլաճագ իտի։

Ֆագաթ մաստէ Ինթիհաի Շարգտա գալտըղընտան, իչին սու գալտըղը ճիհէթլէրի պիւսպիւթիւն գուրուռմըշ սայըլամայաճաղընտան, մուհարէպէ իլէ պէրապէր հէնուզ էճնէպի նասիհաթլարընըն տախի իճրայի հիւքմ իտէպիլէճէքլէրի միւմքին տիր, վէ պաղըլարընըն՝ հէնուզ վէսաիթը տօսլամանէ իլէ պու իքի մուհարիպ տէվլէթլէրի էճքութիկէրի իլէ պարըշտըրմագ իսմիւլէրի պագը գալըյօր։

Վագըա պու իսմիթ պիզճէ բէք գայըֆլանմըշ հալտէ պուլընըյօր իսէ տէ, իսմիթ էտինէ իսմիթ տիր, վէ պէրաի ինսանիյէթ թէմէննի օլունմասը լազըմ կէլիր քի, սուլհ իսմիթի՝ գանն իթտիկիմիզտէն զիյատէ գուվվէթլի պուլընմըշ օլսուն։

Ախիրէն վագը օլան հալլէրտէն սօնրա, սուլհտան զիյատէ հարպ իւզէրինէ տուշիւնիլմէքտէ վէ սէօյլէնիլմէքտէ օլտուղընտան, Ճաբօն Դաւլէթի իլէ Չին Գօղիւմէթլէրինին գուվվէի հարպիյէլէրի, էճքութիկէրի իլէ մուգայէսէ օլունըյօր քի, հանկը թարաֆըն գալիպ չըգաճաղը քէչֆ օլունապիլսին։

Ճաբօնըն օն գաթ պէօյիւքլիւքտէ պուլընան Չին տէվլէթինին պիր միլեօն ասքէրէ մալիք պուլընտըղը հիսապ իտիլտիկի հալտէ, պու միլեօնտան բէք բէք 200,000 ասքէր մէյտանը հարպա սէօքէպիլէճէկի փարզ օլունըյօր քի, ասքէրին եալընըզ 10տա 2սինին տիւչման գարչը սէվգ իտիլէպիլէճէկի ճիհէթի, Չին կիպի 400 միլեօն թէպաայա մալիք աստ իտիլէն էն պէօյիւք պիր էհալինին ֆիիլի գուվվէթինի խայլիտէն խայլի «բիբի» էյլէմէկէ քէաֆի տիր։

Ֆագաթ պագալըմ՝ 200,000 ասքէր տախի ֆիիլի սուրէթտէ մէյտանը հարպա սէվգ իտիլէճէք միւքէմմէլ թէրթիպաթա մալիք պուլընաճա՞գ մը տըր։

Չին տէվլէթի, 200,000 ասքէրի տէյիլ, իլլա 50,000 նէֆէր միւքէմմէլ ասքէր տախի հարպ հալինէ գօյապիլսէ իտի, պունտան չէնտ սէնէ մուգատտէմ պիր ավուճ Ֆրանսըզ ասաքիրինին Թա Էվրօբատան գալգըբ կէլտէրէք քէնտի մէմալիքինին գաբուսընտա մուզաֆֆէրիյէթ գազանմասը՝ տուշճէ միւմքինսիզ օլուր իտի։

Տիկէր թարաֆտան, պու 400 միլեօնա գարչը անճագ 40 միլեօն էհալիսի պուլընան, եանի Չինին օնտա պիրի գատար պէօյիւք օլան Ճաբօնըն՝ ասքէրինէ միւքէմմէլ պիր հալտէ պուլընտըղը, վէ Չինէ պաքարագ Ճաբօն ասքէրինին բէք եւրօքէք թալիմի, բիատէյէ նիսպէթէն սիւվարինին վէ Թօբլարըն վէ տօնանմանըն տախի մունթազամ պիր վագիյէթտէ օլտըղը՝ հէր թարաֆտան թաստիգ գըլընմագտա տըր։

Պու հալտէ, պէօյիւք Չին իլէ քիւչիւք Ճաբօնըն իգթիտարը հարպիյէլէրի էճքութիկէրինէ բէք եագլաշմագտա օլուպ, էկէր էճնէպինին սուլհ նասիհաթլարը պիւսպիւթիւն պօշա կիտիպ պու իքի տէվլէթլէր գաթիէն պէտէն պէտէնէ սավաշաճագլար իսէ, մուհարէպէնին նէթիճէսի նէ՞ըէլէրտէ գարար գըլաճաղը՝ չիմտիտէն պիր էյիճէ քէչֆ օլունամազ։

Աք չօգ պիլինէն պիր չէյ վար իսէ, օ տախի՝ տիկէրլէրին հիչ տէյիլ իսէ Չինտէն զիյատէ պու արպէտատան միւսթէֆիտ օլաճագլարը ճիհէթի տիր։

Հէր նէ տախի օլսա, եանի Չին տէվլէթի Ճաբօնա գարչը մուզաֆֆէր տախի պուլընսա, հարպ եօրկունլըղընտա զիյատէսիլէ գայըֆլանմըշ օլտըղընտան, պագը պէօյիւք Էվրօբա տէվլէթլէրինին պիր թագըմ մէթալիպինէ գարչը գօյամայաճագ, վէ էյան Էվրօբալըլարա գարչը գաբալը պուլընան նիչէ չէհրլէրին վէ լիմանլարըն գաբուլարը տախի սըրթ իսմթիւ աչըլաճագլար տըր։

Աւլէօգ Չինին մաղլուպ օլմասընտա նէ՞ հալլէր վուգուա կէլէճէկի գօլայճա քէչֆ օլունապիլիր։

Սիամ, Թօնկօ վէ Մաքրէպ վուգուաթլարը քէամիլէն թաստիգ էյլէտիլէր քի, Էվրօբանըն խարիճինտէ վուգուա կէլէն եախօտ կէթիրիլէն մէսէլէլէր՝ էվվէլլէրի օլտըղը կիպի Էվրօբա տէվլէթլէրինի սիյասիա պիրիպիրլէրինէ գարչը չըգարըմագ մահզուրլարընը գայպ իթմիշլէր տիր։

Պալէտտէ զիքր իթտիկիմիզ մէգքիր իւչ նէվ վուգուաթլար վէ մէսէլէլէր՝ Չին վէ Ճաբօն մէսէլէսինտէն չօգ աղըր իտիլէր։

Պու ճիմլէ իլէ հիչ պիրիսի տէ Էվրօբատաա մուհարէպէնին իղթիրինա միւզթէտիր օլամամըշլար։

Վէ էկէր Չին իլէ Ճաբօնըն արգալարընտա Էվրօբա պուլընմըշ օլսա իտի, չիմտիյէ տէկին չօգտան պէրու Էվրօբա թիճարէթխանէլարը վէ պօրսալարը ալթ իսթ օլմուչ օլաճագլար իտի։

Ֆագաթ պու իքի տէվլէթլէրին արգալարընտա Էվրօբալը եօգ իսէ, գանն օլընմասըն քի՝ Էվրօբալը Թամամ տախի եօգ տըր։

Պու Թամա տախի Էվրօբա տէվլէթլէրի պէյնինտէ բիւրիւզլէր հուսուլէ կէթիրէպիլիր։

Ֆագաթ պու բիւրիւզլէր՝ մուհարէպէ իլէ հալլ օլընըր բիւրիւզլէր գաբիլինտէն պուլընմայըպ, եալընըզ էճքութիկէրինտէն զիյատէ ահվալատէն միւսթէֆիտ օլմագ բիւրիւզի տիր քի, իչին պու հալ կէրէքսէ Չինէ վէ կէրէքսէ Ճաբօնա, Էվրօբա սիյասէթտան պիր իսմիթի պրագմայըպ, մուգաբիլ օլարագ, պիննէֆս քէնտիլէրինէ մագարրաթլը նէթիճէլէր հուսուլէ կէթիրէճէքլէր տիր։

Պու նէթիճէ հէմ էրքէն վէ հէմ տէ կէճ զուհուրա կէլէպիլիր։

Ֆագաթ, էր եա կէճ հուսուլէ կէլէճէյինէ ասլա չիւպհէ իթմէյիզ։

Վէ էյիճէ գանի օլուն քի, պուգը Էվրօբա տէվլէթլէրինին թէվասութ իթմէկլէրի ինսանիյէթ վազիֆէսինտէն սօնրա, անճագ հուսուլէ կէլէճէք բիւրիւզլէրին քիւրքէթինտէն չիմտիքի հալտէ գօրգմագ վէ էճքութիկէրինէ ֆէնա կէօրիւնմէք իչին իտի։

Հալթա իչին սըրֆ թէվասուտտա գարար վէրիպ միւսաաաթէյէ սարմամասը տախի՝ Էվրօբա տէվլէթլէրինին էճքութիկէրիյէ խօչ կէլմէյէճէք արգուլարը նէթիճէսի իտի։

Չին վէ Ճաբօն տէվլէթլէրի Էվրօբա տէվլէթլէրինին քէնտի պէյնլէրինտէ էյլէմէ տէմէլէրինի, զիյատէ անլէրին գայիֆլիկինէ վէ պիրպիրլէրինտէն գօրգմալարընա համլ իտէրլէր, նէթէքիմ խայլխայլիգլարընա վէ սուլհբէրվէրլիքլէրինէ։

Պունուն իչին տիր քի, թէվասուտ գայրէթի էվվէլինտէն պէրու գայիփ պիր հալտէ գալմըշ տըր։

Քէնտիլէրինէ գուվվէթլի սուրէթտէ սէօզ անլաթմագ ճիհէթի «եօգսա պէն տէ արայա կիրէրիմ, չէօյլէ եաբարըմ, պէօյլէ եաբարըմ» տէյէ միւտախալէ թէճաուզ իտէճէկ հէլիէ իտի քի, պու տախի՝ Էվրօբատա ումումի պիր հարպը կէօզէ ալմագտըղըն իճրա օլընապիլիր պիր չէյ տէյիլ իտի։

Էվվէլլէրի պէօյլէ չէյլէր օլուր իտի։

Ֆագաթ, Էվրօբա տէվլէթլէրինին պիննէֆս քէնտի պէյնլէրինտէ սուլհ ու սալահը պագը պագըյա գայրէթ իթմէկտէ օլտուղլարը պիր սըրատա, խարիճի պիր մէսէլէնին կէլիպ արայա կիրմէսինէ իմքէնի պըրագմագ իսթէմէզլէր։

Մուտախալէ խուսուսը՝ թէվասութ կիպի օլմայըպ, մէսէլէ թէվասսութ իչին պիր գաչ թայֆա քէօրքթէ, սէֆիրլէր իլէ պիր աք միւսաանալէթ, վէ թէլէկրաֆ թէլլէրինին տէ պիր աք իչզալը լազըմ կէլմէքտէ իտէն, միւտախալէ իթմէք իչին՝ վէ խուսուսիյէ բէք ինճէ իչլէրի անլամայան եախօտ անլամազ իսթէյէն Թարաֆլարա սէօզ անլաթմագ իչին ասքէրի վէ տօնանմայը սէֆէրպէր հալէ գօյմագ, լէվազըմաթ իչին գօնթրատլարա կիրիչմէք, վէ պիր թագըմ մէսարիֆէր տէրթօհտէ էյլէմէք լազըմ կէլիր քի, սօնրատան պու մէսարիֆէրէ գարչըլըգ եա մատտէ եա մանէվի պիր խաթիրի լիւզում մէյտանա կէլիր։

Հալտէ պրագալըմ Չին իլէ Ճաբօնատան մէմուլ իտիլմէսի չարէսիզ օլան մուգայէլէյի։

Պիննէֆս Էվրօբա տէվլէթլէրինին տախի այրը այրը հիսապլարընը էճքութիկէրինէ զըտտ կէլէճէ՞գ մի։

Մէսէլա, Ինկիլթէրա տէվլէթի տէրէօհտէ իտէճէյի պիր միւտախալէ քիւլֆէթինէ գարչը, Չինտէ եախօտ Ճաբօնտա ֆիլան եախօտ ֆալան լիմանըն եա քէնտիսինէ թէրք իտիլմէսինի եախօտ ումում սէֆայինէ գարչը աչըգ պուլընտուրուլմասընը թալէպ իտէճէք իսէ, էօյլէ եանտա Րուսիա տէվլէթի տախի տիկէր պիր լիման թալէպ իտէճէք, եախօտ ֆիլան լիմանըն ումումա աչըգ պուլընտըրուլմասը, Ինկիլիզ թիճարէթինին Րուս թիճարէթինտէն զիյատէ իսթիֆատէ իտէճէյի, եախօտ Ինկիլիզ նուֆուզ վէ թէէսիրինին Րուս նուֆուզ ու թէէսիրինտէն վէ մէնաֆիինտէն զիյատէ իլէրի կիտէճէյի վէ պէլքի տէ անը քէօրիւլէտէճէյի սէպէպինտէն գարչը կէլէճէք, վէ պունըն կիպի սաիր պիր թագըմ մահզուրլար մէյտանա չըգաճագ տըր։

Տիկէր տէվլէթլէրինքի տէ հաքէզա։

Շիմտի, գաչ եաբայըմ տէր իքէն կէօ՞զ մի չըգարմալը տըր։

Էվրօբա տէվլէթլէրի՝ քէնտի պէյնլէրինտէ գալթէն մէվճուտ պուլընան բիւրիւզլէրի պասթըրըպ, սուլհ ու սալահը պիր խալէլ կէլմէմէսինէ չալըշտըղլարը սըրատա, Չին վէ Ճաբօն իչին միւտախալէ էյլէյիպ, նիհայէթ պիրիպիրինէ գարչը մուհարէպէ իթմէյէ մէճպու՞ր մը պուլընսունլար։

Իշտէ քիմիսի Չինէ վէ քիմիսի տախի Ճաբօնա ազ չօգ թարաֆ տուրմագ մէնֆաաթլարը սէպէպիյլէ, հիւսնի իթթիֆագ իւզրէ Թօբտան պիր միւտախալէ իճրասընա միւգթէտիր օլամայըպ տա, Չին վէ Ճաբօն իչի տէյերէք, պէրի եանտա պիրիպիրլէրինէ՞ մի մուհարէպէ իթմէսինլէր։

Զաթէն էկէր իչպու Ինթիհաի Շարգ տէվլէթլէրի հագգընտա մէնֆաաթ գրագլարը պուլընմասա վէ պիր հիւսնի իթթիֆագլա հարէքէթ իտիլմիչ օլսա իտի, չիմտիքի վուգուաթա պէքլէմէյէ լիւզում գալմայըպ, կէրէք Չինտէ վէ կէրէք Ճաբօնտա, Էվրօբալըլարըն եաբաճագ չօգ իչլէրի պուլընմագտա իտի քի, պու իչլէր՝ Չինին վէ Ճաբօնըն մուխալէֆէթի գուտրէթլէրի իչին տէյիլ, իլլա պիլգաթ Էվրօբա տէվլէթլէրինին մէնֆաաթլարը պիրիպիրլէրինինքինէ զըտտ պուլընտըղը իչին կէրի գալմըշլար տըր։

Ֆագաթ, Չին իլէ Ճաբօն պէյնինտէ մուհարէպէ գաթիյէն վուգուա կէլսէ տէ կէլմէսէ տէ, վէ հէր իքի թարաֆտան հանկըսը տախի սօն մուզաֆֆէրիյէթի գազանսա, գանն օլընմասըն քի՝ Էվրօբալըլարըն էճքութիկէրինի գօվալայան մէնաֆիի էվվէլքի հալտէ պագը գալաճագ տա պիր եախօտ պիր գաչ աղըզ իլէրի կիտմէյէճէքլէր տիր։

Աք չօգ Էվրօբալըլաշմըշ օլան Ճաբօնլըլար իլէ պունլարըն մուգայիրի օլան Չինլիլէր պէյնինտէ էր եա կէճ պիր հարպըն վուգուա չարէսիզ իտի։

Նիհայէթ Ինթիհաի Շարգտա, էճնի էֆքէարը՞ն մի եօգսա էսկի էֆքէարը՞ն մի գալէպէ իտէճէկի մէսէլէսի հալլ օլընաճագ իտի։

Ճաբօնլըլարըն բէչինալ օլան իտթիֆագլէրի չօգ օլմըչ տըր քի, իչին նէթիճէսինտէն Էվրօբալըլարըն էլտէ իտէճէկլէրի չարէսիզ օլան մէնֆաաթ՝ խայլիտէն խայլի մահսուս գալըյօր։

Չինլիքի, Էվրօբա տէվլէթլէրինին չիմտիքի բէ-ռ-բէ բօլիթիգալարը, միւտախալէյէ միւսաատէ իտէմէյիպ, գուվվէթսիզ պիր թէվասութտան էօթէյէ կէչէմէզ իտի։

Վէ ֆիիլի միւտախալէյէ նիսպէթէն, սըրֆ թէվասութտան հուսուլէ կէլէճէք ֆէտաքեարըլըգ, չօգ զիյատէ ուճուզ պիր չէյ օլուր իտի քի, Չինին տախի պու մէնֆաաթտան օլսուն մահրում գալմայաճաղը «էտիհի» տիր։

Պագալըմ վուգուաթըն նէթիճէսինտէ իչլէր նէ՞ օլաճագ տըր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տաիրէի ճէլիլէի Խարիճիյէ Թարճիմէ օտասը իզա. Ապրահամ Միհրան Էֆ. պէյէ րութպէի սանիյէ սընըֆը միւթէմայիզի.

Թէզրիֆաթէ Խարիճիյէ մուավինի Իզզ. Ալի Շահին Էֆ. վէ տաիրէի ճէլիլէի Խարիճիյէ պիրինճի մուավինի Իզզ. Մէհմէտ Րուշտի պէյլէրէ րութպէի սանիյէ սընըֆը սանիսի,

Մայէթէ Խարիճիյէ թէլէկրաֆ րէիսի րիֆ. Հասան Ռիֆաթ վէ Մըսըր մուհաֆազասը պիրինճի մուավինի րիֆ. Իպրահիմ Սաֆվէթ էֆ.լէրէ րութպէի սալիսէ թէվճիհ պույրուլմըչ տըր։

***

ՆԻՇԱՆ

Սըրպիա հիւքիւմէթինին Պիրչթինա գօնսօլօսը Վէքիլի Մ. Նէսիճ Նամ զաթա 4ւնճի Օսմանի,

Մատամ Մավզէրէ թէպարիյէն 2ւնճի, վէ քէրիմէսի Մատամ Շրնայտէրէ 3ւնճի Շէֆգաթ նիշանը հիւմայունը իհսան պույրուլմըչ տըր։

***

Մէքթէպ—

Քիւթիւպխանէի Հիւմայուն իչլէրինտէ միւսթախտէմ միւճէլլիտ Մէհմէտ էֆ.յէ Սէնայի միտալեասը իհսան պույրուլմըչ տըր։

ԱՀՎԱԼԸ ՍԸՀՀԻԹԷ ՎԷ ՔՕԼԷՐԱ

ՐԷՍՄԻ

Ցուլիսին 20սինտէն 21ինէ գատար Ճիսրը Մուսթաֆա Բաշա գասապասընտա 2 միւսապ 1 վէֆիյաթ վուգու պուլմուշ տըր։

Ցուլիսին 21ինճի կիւնիւ Ճիսրը Մուսթաֆա Բաշա թէհաֆֆուզխանէսինտէ իգմալը միւտտէթ իտէն 36 նէֆէրտէն բրամթիգա վէրիլէրէք, էճնիտէն վիւրուտ իտէն 40 նէֆէրտէն իլէ 161է պալիղ օլան թէհաֆֆուզխանէ մէվճուտընըն ահվալը սըհհիյէլէրի պէքէմալ պուլընմըշ տըր։

Ցուլիսին 18ինճի կիւնիւ Խիւտավէնտիկեար (Պրուսա) վիլայէթինտէ քէաին Սէյտը Ղազի նահիյէսինին Իսրապէ քէօյինտէ 2 միւսապ օլուպ վէֆիյաթ օլմամըշ, վէ Արապ Վիրան քէօյինտէ 5 միւսապ 2 վէֆիյաթ գէօհուր իթմիշ տիր։

Ցունիսին 26սընտան յուլիսին 19ընա գատար Էնգարէ վիլայէթինտէ քէաին Սունկուրլուտա գօլէրատան վուգուաթ օլմայըպ, գազա տախիլինտէ սըհհաթը ումումիյէ պէքէմալ պուլընմըշ տըր։

Ցուլիսին 21ինէ գատար Էօզկատ, Դէրչէնրի վէ Գայսէրիյէ գասապալարընտա վէ ճիվար քէօյլէրինտէ գօլէրատան վուգուաթ օլմամըշ տըր։

Ցուլիսին 19ընտան 20սինէ գատար Իննէ Սու գասապասընտա 4 միւսապ 1 վէֆիյաթ օլմուշ տըր։

Ցուլիսին 18ինտէն 19ընա գատար Սիվրիհիսար տախիլինտէ Սալա քէօյինտէ 1 վէֆիյաթ օլմուշ, վէ յուլիսին 21ինէ գատար Թիմուր, Մէլիք. Օղլագճը, Գօյթան, Պասասաթ քէօյլէրինտէ միւսապ վէ վէֆիյաթ օլմամըշ տըր։

Ցուլիսին 20սինտէն 22սինէ գատար Էնգիւրէտէ 4 միւսապ 1 վէֆիյաթ օլմուշ տըր։

Ցուլիսին 21ինէ գատար Թրապիզոն վիլայէթինտէ քէաին Ճանիք սանճաղը տախիլինտէ խասթալըգտան էսէր գալմայըպ, սըհհաթը ումումիյէ պէքէմալ պուլընմըշ տըր։

Ցուլիսին 19ընտան 20սինէ գատար Մալաթիէստա գօլէրատան 2 միւսապ օլուպ վէֆիյաթ օլմամըշ տըր։

Ցուլիսին 21ինէ գատար Արապկիր գազասընտա գօրտօն ալթընտա պուլընան 3 քէօյտէ գօլէրանըն գուհուրընտան պէրու 16 կիւն զարֆընտա 48 միւսապ 25 վէֆիյաթ,

Ցուլիսին 19ընտան 20սինէ գատար Գօնեա վիլայէթինտէ քէաին Մէրամ ճիվարընտա Իւրքիւպ, Ա-

---

)(143)(

ԲՕՏԻԼ ԻՏԱՐԷԽԱՆԷՍԻ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՄՈՒԹԷՐՃԻՄԻ

ԱՆՏՕՆ ԱԼԻՔ

—Ցիմէք օլուր քի Էյհալէթու հազինէ օ պիչարէ բրօ՞նկատա մըտըր։
—Բրօնկանըն տա էն տէհչէթլիսինտէ։
—Գարըսը չօլուգ չօճուղու վա՞ր մըտըր։
—Վար տըր եա՛։
—Եա՛, էվլի՞ մի իմիչ։
—Դայէթ ազըլը վէ չիրին կէնճ պիր գարըսը վար իտի քի, գավալըճը էզիյէթ վէրէ վէրէ էօլտիւրտիւ։ Օ աստա՞ տէյիլ, աստէթա ճանավար իտի։
—Գարըսը պէտպա՞խթ մը իտի։
—Օ գատար պէտպախթ իտի քի, էն սօնունտա տայանամայըպ էօլտիւ կիթտի. էօյլէ աստամ քիմ պիլիր կէճէ կիւնտիւզ գարըսընա նէ պէօյիւք իշքէնճէլէր վէրիր իմիչ. կէօրիւնիւր քի հիտտէթ վէ ղազապընը գարըսը իւզէրինտէ թէսքին իտէր իմիչ։ Պիչարէ գարը գօճասընըն իքի քէչի գաթլ իթմիչ օլտուղընը խապէր ալընճա ֆէլաքէթ կիւնիւ վէֆաթ իթտի. Նաչընը պիր գաչ սաաթլար սօնրա օտատան տըչարը գարուսըն էօնիւնտէ պուլտուլար։
—Չօճուգլարը վար իտի տիյօրսըն, պունլար վալիտէլէրինին պու հալինի կէօրիւպ տէ քիմսէյի իմտատա չաղը՞րմամըշլար մը։
—Չօճուգ տէյիլ, տէօրտ պէշ եաշընտա պիր տանէճիք գըզը վար իտի. օտա-

յա կիրտիքլէրի զէման գըզը օրատա պուլընամըշլար. հաթթա օ զէմանտան պէրու գըզըն նէրէտէ գալտըղընը պիլէն տէ եօգ տըր։

Վօպարօն տէօքթիւրիւ կէօզ եաշլարընը պիլլի իթմէմէք իւզրէ պաշընը չէվիրտի. Իխթիյար հէրիֆ էսկի պիր չուպուգ տօլտուրմագտա իտի։

Վօպարօն.—Աճապա օ պիչարէյի նէրէյէ տէֆն իթմիչ օլտուգլարընը պիլի՞րմիսին։

—Նէ՞րէյէ տէֆն իտէճէքլէր, Բէրլաշէզ մէզարիսթանընտաքի ումումա մախսուս օլան մազարայա տէֆն իթմիչ օլաճագլար. զաթէն ճէնազէնին արգասընտան կիտէն օլմատը քի . . .

Վօպարօն իխթիյարա պէյ՞նը Բէչէքքիւրլէ Բա-տը-լա-Միւլ սօգաղընտան միւֆարէգաթ իթտի։

16.

Բրօնկատա պուլունտըղը միւտտէթճէ զէվճէսինին ֆագր ու զարուրէթը հասէպիյլէ մէզարիսթանտա ումումա մախսուս օլան մազարայա տէֆն իտիլմիչ օլտուղընը Վօպարօն խաթըրընա կէթիրմէմիչ իտիւքինի. պու խապէր քէնտիսինի բէք զիյատէ տիւչիւտիւ էյլէտի. գալպինէ էօյլէ պիր ըզտըրապ արըզ օլտու քի, զինհարէ գատար Թէքսիր իտիւպ, զիհնի տէ Թէմամըյլա բէրիշան օլտու։

Վօպարօն հազըրըզ պիր հիւքիւմ իլէ ըճվապըն ճիհանտէն այըրըլտըղը տազիգատան պէրու իքի իսմիթին պիրիսի պէրհավա օլմագ վէ տիկէր զէվճէսի Մարթանըն գապրի իւզէրինէ կիտիպ կէօզ եաշլարընը տէօքմէքտէն իպարէթ իտի. Հալքին իչթէ պու իքի իսմիթին պիրիսի պէրհավա օլմագ բաստէսինէ կէլմիչ օլտուղընտան, տիկէր իսմիթինի տէ պօշա չըգաճաղը Թէլաչ վէ վէհվէսէսիյլէ ըզտըրապը գալպի արթըրըճա արթար իսէ տէ, չու Նախիմտա հալինտէ տախի Բէրլաշէզ մէզարիսթանընա գատար եուրիւտիւ կիթտի։

Մէզարիսթանըն ճէսիմ գաբուսընտան իչէրի կիրմէզտէն էվվէլ, հէնուզ հայաթտա պուլընանլարըն քինը ու ազամէթ վէ սէրվէթ վէ տէպտէպէսինի իրաէ իտէն պու վասի պաղչէյի կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, օ ճիվարտա տօլաչան չիչէքճիլէրին պիրինտէն պիր տէմէթ չիչէք ալտը. պատէհու իչէրի կիրիպ պէքճիլէրտէն պիրինէ միւրաճաաթլա, ֆուգարայա մախսուս օլան մազարայը կէօսթէրմէսինի րէճա իթտի. օրայա վասըլ օլտըգտա զէվճէսինին լաթիֆ իսմասընը կէօզիւնիւն էօնիւնէ կէթիրէրէք քէնտիսինի Թէրք իթմէմէսինի վէ գըզընը պուլմագ իւզրէ մուավէնէթ իթմէսինի րէճա վէ նիյազ իթտիքտէն սօնրա, չիչէք տէմէթինի Թօբրաղըն իւզէրինէ վազ էյլէտի։

Պէօյլէճէ տիւնեատա էվվէլ օլտըղը վէ պէրապէրինճէ էյի կիւնլէր կէչիրմէ պուլունտուղը զէվճէսինին հիմայէսինէ գըզընը Թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա, մէզարիսթանտան չըգըպ Բարիզէ կէլտի։

Պիր հաֆթա գատար պիր իսմիթ իլէ բէրվէրտէ օլարագ գարիպ պիր հալ կէչիրտի. Շէօյլէ քի, չաֆագ աթմագ աթմազ Վօպարօն սօգաղա չըգար վէ հիւրիւմէյէ պաչլար վէ գալպթ եաւաչ վէ մունթազամ սուրէթտէ ատըմ ալարագ Բարիզին պագը մահալլէլէրինի տօլաչըր վէ եօլտա րասթ կէլտիյի ալթը եէտի եաչընտա գըզլարըն եիւզլէրինէ տիգգաթլը պագար իտի. Ճէնապը Հագգըն հիմմէթիյլէ գըզը Պլանշը պիր կիւն տէյիլ էրթէսի կիւնիւ եօլտա րասթ կէլթիրէճէյինէ վէ պօզալընա սարըլարագ քէնտիսինի Թանըթտըրմազա մուվաֆֆագ օլաճաղընա գանաաթը Թամմէ հասըլ իթմիչ իտի։

Վօպարօն օյլապիլտիյի գատար ազ բարա մասրաֆ իթմէյէ չալըչըր, վէ հաթթա հավայիճը զարուրիյէտէն պիլէ մահրում գալըր իտի. եալընըզ էքմէք վէ սու իլէ եաչար իտի քի, ճէպինտէքի բարա պիթմէսին տէ Թէհարրիյաթընը լայըգըյլա վէճհ իւզրէ իճրա իտէպիլսին. ագչամլարը մէյմէքթէտէն տիւչէրը եաճ գիրէճ օճագլարընտա եաթար իտի. Զաթէն էտինտէ բարասըրօրթէ վէ եախօտ էվրագը սաիրէսի օլմատըղը իչին նէ օթէլ վէ նէ տէ օտա քիրայա վէրիլիրտէ միւրաճաաթ իտէմէզ իտի. Շուպհէլի էճնէպի կիպի կէճէ օլսա, էքսէրիա բօլիս մէմուրլարը պու միսիլլու մահալլէրաթէ տօլաչմագտա օլտուղլարընտան, կիւնտիւզ պիրինտէ եաթայը էլէ վէրէճէյինէ չիւպհէ իթմէմէք իւզրէ պաշ տէվիրմէքտէ իտի. Պիրտահա Վօպարօն Թօգ Թօբրագ իչինտէ օլան Էլմիւսէլէրինի սիլքիփ Բարիզի տօլաչմագա չըգար իտի։

Կիւնլէր պիրի պիրինի Թաագիպ իտէր վէ պիր սէմէրէ հուսուլէ կէլմէզ իտի։ Պիչարէ աստամ արա սըրա ճէսարէթտէն քէսիլիր վէ տիւչիւրէ մէյուսիյէթ օլուր իտի իսէ տէ, էօնէ իմտատ նազարը օլան խայալաթըն արգասընը պրագմազ իտի։

Նիհայէթ պու միւխլիս պիր Թէչէպպիւսին մէճնունանէ պիր Թէչէպպիւս օլտուղընը քէնտիսի տէ անլատը վէ Բարիզ կիպի ճէսիմ պիր չէհրտէ բօլիսին մուավէնէթիյլէ միւրաճաաթ, վէ քէնտիսինին քիմ օլտուղընը պիլլի իթմէքսիզին էլէտ եաչընտա պիր գըզը պուլմագ իւզրէ եաբըլան նէ եաբմագ լազըմ կէլտիյինի ճիտտէն տիւչիւնմէյէ պաշլատը։

(Տէվ-ի)

րապսօն վէ Սթարքմաա վէ Էսէրր Համիտ քէօյլէրնտէ վէ Ագսէբրայտա 2 միսաալ 1 վէֆիյաթ, վէ Նեվշէհիրտէ 3 միսաալ 1 վէֆիյաթ,

Ցուլիսին 19րնտան 20սինէ գատար Գասթամօնի վիլայէթինտէ քեաին Քենկըրտա 7 միսաալ 4 վէֆիյաթ վուգու պուլմըշ տըր։

ԳՕՐԷԱ ՆԷ՞ ՏԻՐ

Ճաբօնիանըն պու քէրրէ Չինէ գարշը իլանը հարպ եթմէսինէ սէպէպ օլան Գօրէա իչլէրի՝ բօլիթիգա ալէմինին խէմմիյէթլի նազարը տիգգաթինը ճէլպ իթմէքտէ տիր։

Գօրէա մէմալիքի իւզէրինտէ Ճաբօնլարըն Չինլիլէրին խուսումէթ ու րեգապէթի՝ չօգ էսկի զէմանլարտան պէրու պաշլամըշ օլուպ, ասըրլար ագտէմ Գօրէա իւլքէսի՝ գաչէթ զէնկին վէ մահսուլտար պիր մէմլէքէթ օլտըղը կիպի, գոմշուլարը պուլունան Չին վէ Ճաբօնլարտան տա զիյատէ իլէրլէմիշ վէ միւթէրագգը պուլընմըշ տըր։ Չէօմլէքճիլիքտէն, եանի Չին վէ Ճաբօն ասուլլինտէ սաքսը վէ էմայլի գապլար իմալ իթմէք սընաաթընտան Չինտէ վէ Ճաբօնտա հէնուզ էսէր պիլէ եօգ իքէն, Գօրէատա պու սընաաթ անլէրտէն չօգ էվվէլ իճրա օլունուպ, բէք մունթազամ՝ պիր հալտէ պուլունմուշ տըր։ Գօրէա պու միսիլլու սէնայիի վէ էրպապընը միւտաֆէա իթմէք իչին Չին վէ Ճաբօն ալէյհլէրինտէ ուզուն վէ գանլը մուհարէպէլէր իճրասընա մէճպուր օլմուշ տըր։ Իշպու մուհարէպէլէրտէ Գօրէա նիհայէթ մաղլուպ օլուպ, Չինին մէթպուիյէթինի թանըմաղա վէ սէնէվի պիր վէրկի վէրմէկէ, վէ զարաֆէթտէն օլարագ Ճաբօնա տախի պիր վէրկի թէէտիյէսինէ մէճպուր օլմուշ տըր։

Պու իքի տէվլէթ, եանի Չին իլէ Ճաբօն՝ Գօրէայը հիչ պիր վագթ պիզզաթ իտարէ իթմէկէ գալգըշմամըշլար տըր։ Ալտըգլարը վէրկի տէ թագտիրնամէ հարպիյէ ատտ օլընըպ, պունտա մուգապիլ Գօրէանըն պագը իւմթիյազաթը խիւքմէարիյէթի հարիգ պուլընմաղը լազըմ կէլմիշ տիր։

Գունտան պիր գաչ սէնէ ագտէմ Ճաբօնիա՝ իւթիֆիսակը թէրագգը էտտիրէք, Գօրէատան ալտըղը վէրկիյի պալօգ ալմամըշ վէ իւլքէյի մէզքիւրըն իսթիգլալը թամմընը թանըմըշ տըր։ Միւէճէտէար Ամէրիգա հիւքիւմէթի տախի մինաասըպը թիճաարիյէսինի թէմին իթմէք արզուսընա մէպնի, պունտան պիր գաչ սէնէ էվվէլ քէնտիսինի միւսավի պիր հիւքիւմէթ կիպի Գօրէա իլէ պիր ահտնամէ ագտ իթմիշ տիր։ Օ զէման Չին հիւքիւմէթի Գօրէանըն թէմամըյլա միւսթագիլ օլտուղընը վէ իւմթիյազ կիպի իտարէ վէ իճրայի հիւքիւմէթ էյլէտիկինի վէ ահտնամէլէր ագտ իթմէք հագգընա մալիք օլուպ Չինին պունա հիչ միւտախալէ իթմէյէճէկինի Բէքինտէքի Ամէրիգա սէֆիրինէ պէյան ու թէէմին իթմիշ իսէ տէ, Միւէճէտէար Ամէրիգատան սոնրա Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրա վէ սայիր տէվէլի Գօրէա իլէ ահտնամէլէր ագտ իթինճէ Չին՝ գանն իտէրսին թէզատիլը էֆքեար իթմիշ վէ Գօրէանըն՝ քէնտիսինէ խարաճկիւզար պիր հիւքիւմէթ օլտուղընը աչըգտան աչըղա պէյան իթմէկէ պաշլամըշ տըր։ Քէնտիլէրինէ միւսավի պիր հիւքիւմէթ կիպի Գօրէա իլէ ահտնամէլէր ագտ իտէն տէվլէթլէրճէ պու հալ գապուլ օլունամազ իտի, զիրա Չինին միւտախալէսինը պիլիրլէր իտի։ Ցիւվէլը էճնէպիյէ Գօրէա իլէ պիր ահտնամէ իմզալատըգտան վէ անըն միւսթագիլ պիր հիւքիւմէթ օլտուղընը թանըտըգտան սոնրա Չինին միւտախալէսինը թանըմաղա մէճպուրիյէթլէրի օլմատըղընտան, Գօրէայա սէֆիր վէ գօնսօլօսլար նասպ ու իրսալ իթմիշ օլտուղլարը կիպի, Գօրէա տա Վաշինկթօնա պիր սէֆարէթ թէէսիս իթմիշ տիր։ Էն գարիպի շու տըր քի, Չին տէվլէթի պիլէ Գօրէանըն [illegible] Սէուլ չէհրինէ, Գօրէա գրալընըն նէզտինէ քէնտիսի տախի պիր սէֆիր իրսալ իթմիշ, վէ պու սէֆիր սայիր սէֆիրլէրի էճնէպիյէ միյանընտա տախի օլմուշ տըր։

Գօրէանըն ահվալը հազըրէսինէ կէլինճէ, օրատա պագը նիւֆուզլէր վուգու պուլուպ, հիւքիւմէթ տախի պու հալլէրի մէնիւ իտէմէյէճէկ տէրէճէտէ զայիֆ գալըպ օլտուղընտան, էճնէպիլէր բէք պէօյլէ պիր թէհլիքէ վէ մուխաթարատա պուլընմըշլար տըր։

Պիր գաչ սէնէտէն պէրու էնտիշէ մուճիպ օլաճագ մըգտարտա Գօրէայա հիճրէթ իթմիշ օլան Ճաբօնլըլար տախի՝ գօրգու վէ թէհտիտ թահթընտա պուլընտուղլարը, հիւքիւմէթը մէթպուալարընը հիմայէսինի թալէպ իթմիշ օլտըղլարընտան, հիւքիւմէթը միւշարէիլէյհա տախի՝ պու թալէպէ տէրհալ մուվաֆագաթ իտէրէք, Գօրէա սահիլինէ պիր գաչ պին ասքէր չըգարմըշ տըր։

Պունըն իւզէրինէ Չին՝ անիտէն բըրօթէսթօ իտուպ, Գօրէա մէթպուու օլտըղը հասէպիյլէ օրատա իտարէ ասայիշ ու ինզիպաթը խալըլնըգ քէնտիսինին հագգը օլտուղընը իտտիաա իթմիշ վէ Ճաբօն ասքէրինին աքէրիւան կէրի չաղըրըլմասընը թալէպ էյլէմիշ տիր։ Ճաբօն՝ պունա ճէվապէն, քէնտիսի միւսավի պիր հիւքիւմէթ մագամընտա Գօրէա իլէ ահտնամէլէր իմզալամըշ օլտուղընտան, Չինին մէթպուիյէթինի թանըմաղը թագտիրտէ քէնտիսի տէ խարաճկիւզար պիր հիւքիւմէթ սայըլաճաղընը, վէ Գօրէատա թէպաասը պուլընան սաիր հէր միլլէթ կիպի Չինին տախի օրատա պուլընան թէպաասընը հիմայէ վէ մուհաֆազա իթմէկէ վէ օրատա ասայիշ ու ինզիպաթը իատէսինէ չալըշմաղա հագգը օլտուղը, վէ նիհայէթ եա եալընըզ քէնտիսի (Ճաբօն) վէ եախօտ տիւվէլը սայիրէնին մուավէնէթիյլէ Գօրէատա գավի պիր իտարէ վէ հիւքիւմէթ թէէսիս իթմէտզէն էվվէլ ասքէրինի չէքմէյէճէկինի Չին հիւքիւմէթինէ պէյան ու իշար իթմիշ տիր։

Չին՝ պու ճէվապը ալըշ իտինճէ, Գօրէայա 10000 գատար ասքէր սէվգ իթմիշ, Ճաբօն տա քէնտի ասքէրլէրինի պիր գաթ տահա արթըրմըշ, վէ պէօյլէճէ հէր իքի տէվլէթ ասքէրլէրինի արթըրա արթըրա նիհայէթ Գօրէա մէմալիքի՝ Չին վէ Ճաբօն ասքէրիյլէ տօլմուշ, սէֆարէթի Չին վէ Ճաբօն հարպ սէֆինէլէրիյլէ գուշաթըլմըշ, վէ իշթէ պու սուրէթլէ Չին վէ Ճաբօնըն արաասընտա Գօրէա արազիսի իւզէրինտէ մուհարէպէ բաշլագ վէրմիշ տիր։

ՅՈՒՆԻՍ 28Ի ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Երկրաշարժից վրայ որոշ գաղափար մ'ունենալու համար, նախ եւ առաջ պէտք է մեր հողագնտին կազմութիւնն ուսումնասիրել, այսինքն՝ Երկրիս ինչպէս ծագում առած ըլլալն, եւ բազմաթիւ դարերու մէջ անոր կրած այլակերպութիւններն ու փոփոխութիւններն գիտնալ։ Այս ուսումն Երկրաբանութիւն կը կոչուի, եւ սերտ կապակցութիւն ունի Հանքաբանութեան եւ Տարրալուծութեան հետ, եւ է առարկայ երկրաբանին խուզարկութեանց։ Հոս մենք Երկրաբանութեան վրայ երկար բարակ խօսելու յաւակնութիւն չունինք, այլ համառօտակի ի մէջ պիտի բերենք, այժմեան գիտնոց, Երկրիս ծագման վրայ ունեցած կարծիքն, եւ ապա յատկապէս քանի մը խօսք պիտի զրուցենք անցեալ յունիս 28ի կամ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժին վրայ։

Ա.

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺՔ

Փորձառութեամբ հաստատուած իրողութիւն մ'է թէ, եղանակաց յառաջ բերած բարեխառնութեան փոփոխութիւնն, միայն Երկրիս կեղեւին վրայ ազդեցութիւն ունի, եւ թէ, քիչ մը խորունկ իջնանք, նոյն տեղւոյն բարեխառնութիւնն կայուն եւ հաւասար է միջին բարեխառնութեան. եթէ աւելի խորունկ իջնանք, բարեխառնութիւնն հետզհետէ կը բարձրանայ, այնպէս որ՝ Երկրիս կեդրոնին վրայ որ իւր մակերեւոյթէն 6366 հազարամէթր հեռու է, նոյն բարեխառնութիւնն պարտի ըլլալ 200,000 աստիճան։ Այս ջերմութեան սաստկութիւնն ինքնայայտ ըլլալով, որ եւ իցէ նիւթ, այս բարեխառնութեան մէջ պէտք է բոլորովին հալած (լոյծ) վիճակի մէջ գտնուի։ Երկրաբաններէն ոմանց կարծիքն է թէ վերոյիշեալ բարեխառնութիւնն՝ հաւանական չէ որ հետզհետէ աւելնալու, այլ 150 եւ 200 հազարամէթր խորութեամբ, բարեխառնութեան հաւասարակշռութիւն մը անկէ կունենայ, եւ անդ 3000 կամ 4000 աստիճանի տաքութիւն մը կը տիրէ, չյաւելնալով մինչեւ Երկրիս կեդրոնն։ Ամէն պարագայի մէջ այս ջերմութիւնն ալ բաւական է, ծանօթ որ եւ իցէ մետաղն լոյծ վիճակին մէջ պահելու։

Ըսածներնէս կը հետեւի թէ երբեմն հողագունտս բոլորովին լոյծ վիճակի մէջ կը գտնուէր, եւ հետզհետէ իւր ջերմութիւնն անջրպետին մէջ տարածելով պաղելու սկսած է, եւ ասով վրան հաստատուն թեթեւ կեղեւ մը պատած է։ Այս կեղեւին թանձրութիւնն իւր մէջը պարունակուած հրային լոյծ նիւթոյն զանգուածին նկատմամբ գրեթէ ոչինչ ըլլալով, անոր ամենափոքր շարժմանն ճաթած կտոր կտոր եղած՝ շատ ժամանակներ ներքին լոյծ նիւթին վրայ լողացած է, մինչեւ որ նոյն ճառագայթացումն չարունակելով, կեղեւն հետզհետէ թանձրացած եւ կրցած է ներքին լոյծ զանգուածոյն դիմանալ եւ այսպէսով կայուն (համեմատաբար) ձեւ մ'ընծայել։

Երկիրս՝ այս վիճակին գալու համար դարերու երկար շրջաններ պէտք եղած են։ Թէեւ ըստ Պիսչոֆի՝ սառակին (բազալթ) վրայ ըրած քննութիւնք կը հաստատեն թէ հողագունտս 2000 աստիճանէն մինչեւ 200 աստիճան պաղելու համար 350 միլիոն տարի պէտք եղած է։ Զիարդ եւ իցէ, չերկնցնենք, այժմեան վիճակին մէջ, Երկրիս կեղեւն 20էն 40 հազարամէթր թանձրութիւն ունի, որ համեմատելով իւր ճառագայթին մեծութեան հետ՝ (6000 հազարամէթրէ աւելի) համեմատաբար հաւասար է արհեստական մէկ մէթր ճառագայթ ունեցող գնտի մը վրայ մէկ հազարերորդամէթր հաստութեամբ փակցուած թանձր թղթոյ հաստութեան, եւ կամ աւելի պարզ զրուցենք, առնունք նարինջ մը, այս նարնջին կեղեւն Երկրիս հաստատուն մասն, եւ ներքին կողմն՝ հողագնտիս լոյծ մասն կը ներկայացնեն։

Արդ. յայտնի է թէ այսպիսի տկար կեղեւով մը ծածկեալ ներքին հրային զանգուածին շարժմունքն ու փոփոխութիւններն կրնան նոյն կեղեւն չարժել։

Ցնցեալ շարժմունք, հողագնտիս կազմութեան առաջին ժամանակներէն մինչեւ մեր օրերն տեղի ունեցած եւ տեղի ունենալու վրայ են. զայս կը հաստատէ Երկրիս ներքին խաւերուն անհորիզոնականութիւնն եւ երբեմն յցուեալ կացութիւնն եւ հանքաց խաւերուն յանկարծ անհետանալն եւ յետոյ աւելի բարձր կամ ցած դիրքի մը մէջ չարունակուիլն։

Երկրիս զանգուածոյն՝ ժամանակ մը բոլորովին լոյծ վիճակին մէջ գտնուելուն, եւ հետզհետէ պաղելուն գաղափարն, կըսէ Պէօյսան իւր Երկրաբանութեան մէջ, կ'առաջնորդէ մեզ դիւրութեամբ ըմբռնել, Երկրիս հետզհետէ հաստատուն վիճակին մէջ մտած առաջին շրջանոց ժամանակը տեղի ունեցած երեւոյթներն։

Լոյծ մակերեւոյթին վրայ կազմուած առաջին կեղեւն, առեն մ'եղած է որ գուցէ 600 կամ 800 աստիճան եւ ալ աւելի բարեխառնութեամբ (ըստ բնութեան նիւթոյ) հաստատուն վիճակին մէջ մտած տաենն, իրեն օտացած կազմութեան խիտ կամ բիւրեղնաման ըլլալուն համեմատ քաշուած կամ տարածուած է։

Խիտ կազմութեան պարագային մէջ, հաստատուն վիճակին մէջ մտնող կեղեւն, իւր զանգուածոյն քաշուելովն ներքին լոյծ նիւթին ազդեցութեամբն ամէն ուղղութեամբ ճեղքուած, կոտրուած եւ երբեմն ալ նոյն լոյծ նիւթին վրայ լողացած է։ Ցնցեալ կեղեւն թանձրանալով, ներքին նիւթին մղմամբ աւելի ընդդիմացած է, այնպէս որ յիշեալ նիւթերն հետզհետէ սեղմուելով, բուռն կերպիւ նոյն կեղեւին զանազան մասունքն՝ իրենց յառաջ բերած ճեղքուածոց ուղղութեամբ բարձրացուցած եւ երբեմն ալ նոյն ճեղքուածքներէն դուրս հոսելով մեր մոլորակին վրայ բոլորաձեւ բարձրութիւններ յառաջ բերած են։

Բիւրեղնաման կազմութեան գաղափարն եթէ ի նկատի առնելու ըլլանք, կազմուելու վրայ եղող գնտային կեղեւը՝ պարփակեալ լոյծ զանգուածէն աւելի մեծ ըլլալու միտելով, պարտաւորուած է աստ եւ անդ բարձրանալով իւր բոլոր թանձրութեանը մէջ խախտիլ, ոլորուիլ եւ ծալլուիլ։

Բացայայտ կը տեսնուի թէ, վերոյիշեալ երկու պարագայից մէջն ալ, Երկրիս կազմակերպութեան նոյն իսկ առաջին ժամանակներէն սկսեալ, իւր մակերեւոյթին վրայ աւելի կամ նուազ բարձրութեամբ խորչոմութիւններ կամ կնճիռներ պէտք է որ կազմուած ըլլան։

Մինչեւ հիմայ ըսածներնիս ինչքին յայտնի է թէ, երկրաշարժներն ուրիշ բանէ յառաջ չեն գար բայց միայն Երկրիս լոյծ վիճակին մէջ գտնուող ներքին զանգուածոյն՝ անոր կեղեւին վրայ կատարած ազդեցութենէն։ Սա ալ ըլ մոռնանք զրուցել թէ կան գիտնականներ, որք չեն ընդունիր թէ Երկրիս ներքին մասն ամբողջովին հրային լոյծ վիճակի մէջ եղած ըլլայ, այլ կըսեն թէ տեղ տեղ լոյծ է Երկրիս ներքինն։ Այս կարծիք՝ երկրաշարժից բուն պատճառին մեկնութիւնն չի կրնար փոխել, որովհետեւ երկու կարծեաց մէջ ալ երեւոյթներն միեւնոյնն են։

Երկրաշարժից պատճառին ինչ ըլլալն յայտնելէն ետեւ, մեզի կը մնայ նոյն երեւոյթին նկարագրութիւնն ընել, բայց այս մասին համառօտիւ պիտի խօսինք, որովհետեւ ամենքս ալ ականատես եղանք վերջիններն, անոր յառաջ բերած աւերներ հետեւանաց։

Երկրաշարժն յառաջ գալէքն, նախ եւ յառաջ յայտնի կըլլայ ստորերկրեայ խուլ եւ որոտանման ձայներով, այս ձայներէն վերջը կակուի երկիրը աւելի կամ նուազ սաստկութեամբ ճօճիլ կամ ցնցիլ։ Երբեմն ճօճմունք մի քանի երկվայրկեան, երբեմն մի քանի վայրկեան կը տեւեն, եւ երբեմն ալ հետզհետէ իրարու կը յաջորդեն։ Ցնցեալ շարժմունք օրերով կրնան չարունակիլ։ Երկրաշարժներն զանազան տեսակ են, ոմանք հորիզոնական դիրքով, ոմանք ուղղաձիգ դիրքով եւ ոմանք ոլորտապտոյտ կըլլան։ Երբեմն այս շարժմունք երկրաշարժի մը ժամանակ իրարու հետ կը միանան, եւ այն պահուն է որ ամենասաստիկ աղէտքն յառաջ կը բերեն։

Երբեմն երկրաշարժ մը պզտիկ տարածութիւն ունեցող տեղւոյ մը վրայ կը սահմանափակուի, ինչպէս պատահած է Իսքիա կղզւոյն մէջ (Իտալիա) 1828ին, երբեմն ալ անհագին տարածութիւններու վրայ իւր ազդեցութիւնն յառաջ կը բերէ, ինչպէս պատահած է Լիզպոնի նշանաւոր երկրաշարժին ժամանակն 1755ին, որ մէկ կողմանէ մինչեւ Լաբոնիա, եւ միւս կողմանէ մինչեւ Մարթինիք կղզին ցնցմունք տարածուած են։ Գիտուած է թէ երկրաշարժական ցնցմունք լեռնակածին վրայ աւելի կամ նուազ մեծ չրջանակի մը ուղղութեամբ կը տարածուին։

Երկրաշարժներն մեծ աղէտներ յառաջ կը բերեն քաղաքաց շէնքերուն կործանմամբն, տեղ տեղ հողը կը ճեղքուի զանազան ձեւերով, երբեմն հորիզոնական, երբեմն զուգահեռական գծերու ձեւով, եւ երբեմն ալ ճառագայթաձեւ։ Երկրաշարժի ժամանակն ծովը յանկարծ իւր մակերեւոյթին հաւասարակշռութիւնն կորսնցնելով յետս կը քաշուի, եւ յետոյ դարձեալ իւր յառաջ-կայ տեղը կը դիմէ։

Հորերու ջրերն կը քաշուին, տեղ տեղ լճի պէս տեղեր կը կազմուին։

Երկրաշարժներու վրայ այսչափս բաւական կը համարինք. յօդուածնիս աւելի երկարեցաւ, սակայն այսու ամենայնիւ այս համառօտ տեսութիւնն կարեւոր էր, մեր հիմայ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժին վրայ ըսելիքներուն հասկացուելուն համար։

Բ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺՆ

Անցեալ յունիս ամսոյն 28երորդ օրն, գրեթէ ճիշդ կէս օրը, Կ. Պոլսոյ մէջ նախ ստորերկրեայ խուլ եւ որոտանման ձայներ, յետոյ տկար եւ պահ մը վերջը՝ մայրաքաղաքին մէջը դարերէ ի վեր նմանը չը տեսնուած երկրաշարժի բուռն ցնցում մը տեղի ունեցաւ 15 երկվայրկեան տեւողութեամբ, որ ինչպէս ամէն ոք գիտէ, աղիտաբեր հետեւանքներ ունեցաւ, եւ որոնց մանրամասնութիւնք հրատարակուեցան տեղական եւ օտար թերթերուն մէջ։

Կ. Պոլսոյ վերջին մեծ երկրաշարժն եղած է 1794 թուականին։ Նոյն երկրաշարժին ժամանակն շատ մը մզկիթներ, եկեղեցիներ եւ բազմաթիւ տուներ փլած, եւ քաղաքին չրջակայքն ալ մեծ վնաս կրած է։ Կ. Պոլսոյ ամենամեծ երկրաշարժներն՝ 552ին օգոստոս ամսուան մէջ Ցուստինիանոսի օրով, եւ 740ին տեղի ունեցած են։

Վերջին երկրաշարժն իւր բռնութիւնն ցուցըցած է Կ. Պոլսէն զատ՝ Ատապազարի, Ջէզմէճէի, Այ Սթէֆանոսի եւ Իշխանաց կղզիներուն մէջ։ Այս երկրաշարժը գրեթէ բոլոր Եւրոպական եւ Ասիական Թիւրքիոյ մէջ զգալի եղած, Ցունաստանի մէջ ալ տեղի ունեցած է, բայց քիչ սաստկութեամբ։ Մեքսիկոյի մէջ ալ նոյն օրերն մեծ երկրաշարժ մը յառաջ գալն ծանուցուեցաւ, բայց մանրամասնութիւնք կը պակսին։

Կ. Պոլսոյ երկրաշարժին ցնցմունք, առաջին ճօճմանէն ետեւ չարունակեցին գրեթէ տասը օր, բայց առաջնոյն սաստկութիւնն չունէին, ի բաց առեալ յունիս 30ի երեկոյեան ցնցումն, որ թէպէտեւ կարճատեւ, բայց շատ բուռն էր. հետեւեալ օրերն ալ ցնցմունք չարունակեցին, աւելի տկար մինչեւ որ բոլորովին անհետացան։ Ուրիշ երկրաշարժներու պատմութեան վրայ կռթնելով, որոնց մէջ ընդհանրապէս առաջին ցնցմանց տեւողն եւ հետեւեալներն անվնաս էին, կրնանք մեծ հաւանականութեամբ զրուցել թէ, ալ ճօճմունք վերջնականապէս դադրած են Պոլսոյ համար։

Կ. Պոլսոյ երկրաշարժին ուղղութիւնն էր հարաւային արեւելքէն դէպ ի հիւսիսային արեւմուտք, երկրաշարժս գրեթէ շատ քիչ բացառութեամբ ուրիշ տեղեր ալ նոյն ուղղութիւնն ունեցած է։ Կրնանք զրուցել որ նոյն երկրաշարժին ընդմիջական ուղղութիւնն էր ընդհանրապէս հարաւէն դէպ ի հիւսիս հորիզոնական դիրքով, միայն երրորդ ցնցումն վարէն դէպ ի վեր տեղի ունեցաւ, թէպէտեւ քիչ ուժգնութեամբ։

Ուրիշ դիտաւելիք նշանաւոր կէտ մըն ալ կայ, որ այս երկրաշարժին պատճառն ուսումնասիրելու համար մեզի կրնայ առաջնորդել, այսինքն այն է թէ ցնցմունք կամ ճօճմունք ամէն տեղ միեւնոյն ժամուն մէջ տեղի ունեցան։ Զոր օրինակ, առաջին բուռն ցնցումն Կ. Պոլսոյ մէջ կէս օրը, Ասիական Թուրքիոյ քաղաքաց, ինչպէս Գասթամունիի, Թրապիզոնի մէջ կէս օրը, Եւրոպական Թիւրքիոյ քաղաքներէն՝ այսինքն Ադրիանուպոլսոյ, Սէլանիկի եւայլնի մէջ կէս օրը տեղի ունեցաւ։

Մայրաքաղաքիս մէջ յիշեալ աղէտալի երկրաշարժին պատահելէն մի քանի օր ետքը, բնականաբար իւրաքանչիւր ոք կուզէր գտնել ցնցման գիտական պատճառն, եւ ըստ այնմ զանազան կարծիք ի մէջ բերուեցան տեղական թերթերուն մէջ, զորս հետաքրքրութեամբ ընթերցանք։ Ոմանք յիշեալ ցնցմունքն ջրաչոգւոյ ձգման կուտային, ոմանք ներքին հրաբղխային բորբոքմանց, եւ ի մէջ այլոց հանքաց երկրաչափ մը Գ. Շնայտէր, իւր մէկ առաջին նամակաւն ուղղեալ առ Մօնիթէօր Օթթօման, կը հաստատէր թէ 28 յունիսի ցնցման (երկրաշարժին) կեդրոնն, Մարմարայի ծովուն մէջ 46° 50′ երկայնութեան (Բարիզու միջօրէականէն սկսեալ) եւ 40° 50′ հիւսիսային լայնութեան վրայ, այսինքն Այ Սթէֆանոսի հարաւային արեւելեան ուղղութեամբ եւ ութը հազարամէթր նոյն գիւղէն հեռու կը գտնուի։

Յիշեալ երկրաչափը կը հաստատէ թէ, նոյն կէտին վրայ 28 յունիսին՝ ծովուն մէջ կազմուելու վրայ եղող հրաբխային կոն մը, անկայուն հաւասարակշռութեան մէջ գտնուելով, դէպ ի յատակը փլաւ, եւ այսպէսով երկրաշարժին պատճառ եղաւ։

Գ. Շնայտէր կը յաւելու թէ չարժահրաբխային հնոցին գոյութեամբն, պայթում մը կրցաւ յառաջ գալ, անդ՝ ուր հրաբխային երեւոյթն յառաջ կը մղէր օտար նիւթոց վերականգնումն որք հոն կեդրոնացեալ էին, այս պայման եւ հնոցին վրայ գտնուող ջրերուն ծանրութեանը չնորհիւ, կազմուելու վրայ եղող ընդծովեայ հրաբխային կոնն փլչելով, տեղի տուաւ, այսպէսով կազմուած, պարապութեան մէջ ջրերուն խուժելուն, եւ անոր նոյն պահուն յառաջ եկաւ ծովու ջրերուն քաշուիլն, որ մեզի ծանօթ է։

Բայց այս ջրերն՝ հրային մրուրին հետ, որ ընդծովեայ հրաբխային հնոցին կեդրոնը կը կազմէր, չօշափման մէջ մտնելով՝ ի հարկէ չոգւոյ վերածուեցան։ Արդ որովհետեւ մէկ վիճակէն միւս անցնիլն 1800 անգամ զանգուածոյ աւելնալուն մ'առաջ կը բերէ, ասկէ մեծ ձգտում մ'առաջ եկաւ որ խուսափման անցք մը չկրնալով գտնել, վերը տարածուած ջրերուն պատճառաւ, ասկէ հետեւեցաւ աներեւակայելի գործունէութիւն մը այն շոգւոյն՝ որք նիւթոյն, այսինքն հալին ճեղքուածոց եւ բեկորներուն մէջէն ելլելու համար իրենց բնական անց մը կը փնտռէին։

Ջրաչոգւոյ այս ճիգերն, պէտք են վերակազմած ըլլալ ընդծովեայ հրաբխային կոնն, որ յետս մղեց իրեն վրայի ջրերն. այսպէսով ծովու ջրերն՝ աւազանէն ելլելով ծովեզերքն դիմեցին։

Ահաւասիկ այս է ըստ Գ. Շնայտէրի Կ. Պոլսոյ վերջին երկրաշարժին պատճառն։

Գ. Շնայտէրի այս կարծիքն՝ առաջին պահուն, ինչչափ որ չկացուցիչ կերեւի, սակայն անընդունելի է, անոր համար որ, իրեն երեւակայած կամ ի նկատողութիւն առած չարժա-հրաբխական կոնին դէպի յատակ կործանելովն, կազմուած անցքին մէջ խուժած ջրերն, հրային նիւթին հետ հաղորդակցութեան մէջ մտած պահուն իսկ եւ առանց աւելի անդին կարենալ յառաջանալու, շոգիացումն պարտ էր անմիջապէս գոյանալ, եւ յետոյ մղէր ոչ եթէ ամբողջ Թուրքիան եւ ուրիշ տեղեր, այլ պարզապէս յիշեալ կոնն իսկոյն վերակազմէր, որովհետեւ նոյն կոնին եւ անոր վրան գտնուող ջուրց ընդդիմութիւնն ցնցեալ տեղեաց աներեւակայելի ընդդիմութեան բաղդատութեամբ ոչինչ էր։

Ասկէ զատ եթէ նոյն տեսութիւնն ընդունելու ալ ըլլանք, իւր ի մէջ բերած ջրաչոգւոյն ձգտումն տեսականապէս անկարելի էր միեւնոյն ժամուն մէջ անչափ մեծ տարածութեան մը վրայ երկիրս ցնցելու։ Ըստ տեսութեան Գ. Շնայտէրի՝ պէտք էին ծովուն ջրերն երկրաշարժէն յառաջ ծովեզերքէն քաշուիլ՝ ինչ որ տեղի չունեցաւ. երկրաշարժին ուղղութիւնքն ալ պարտ էին այլակերպ ըլլալ։ Վերջապէս յիշեալ երկրաշարժին իրարմէ անհագին հեռաւորութիւն ունեցող տեղեաց մէջ գրեթէ միեւնոյն պահուն պատահելն, եւ զանազան քաղաքաց մէջ ցուցուցած սաստկութիւնն, տեղական երկրաշարժական կեդրոնի մը գաղափարն անընդունելի կը կացուցանեն։

Երկրաշարժին պարագայից ուշիմ զննութիւնն ու ուսումնասիրութիւնն մեզ կառաջնորդեն ըստ ամենայն հաւանականութեան, կարծելու թէ՝ 28 յունիսի երկրաշարժն, տեղական շարժից վերաբերելէ աւելի ընդհանուր երկրաշարժներու դասին կը պատկանի։ Ըստ հետեւորդի Կ. Պոլսոյ երկրաշարժն որոշ կեդրոն չունէր։

Նոյն երկրաշարժն հաւանականաբար յառաջ եկած է, երկրիս ներքեւ գտնըւող հրաբորբոք նիւթոյն հողագնտիս մի մեծ մասին տակն յանկարծ առաջած գործունէութեամբն, որով նոյն մասերն պահ մը իրենց հաւասարակշռութիւնն կորսնցուցած են ցածնալով եւ բարձրանալով (տատանելով), մինչեւ որ հետզհետէ վերստին հաւասարակշռութիւնն տեղի ունեցած է։ Ասով կրնանք մեկնել առաջին ճօճման ուժգնութիւնն եւ հետեւեալներուն տկարութիւնն, երկրաշարժին ամեն տեղ գրեթէ միեւնոյն պահուն տեղի ունենալն, անոր ուղղութեան շատ տեղերուն մէջ նոյնութիւնն, ծովուն յետս մղուիլն եւ յառաջ գալն, որուն անմիջական պատճառն էր, նոյն պահուն յանկարծ ծովուն մակերեւոյթին հաւասարակշռութեան կորսուիլն։

Գալով Գ. Շնայտէրի առ Մօնիթէօր Օթթօման ուղղած երկրորդ նամակին, որով կուզէ ցուցնել թէ նոյն օրերն արեգական վրայ տեսնուող բծերուն՝ իւր կեդրոն երկրաշարժին նկատած տեղւոյն վրայ կատարած ազդեցութեամբն չարժն յառաջ եկած է, բոլորովին անընդունելի է եւ հերքելու իսկ պէտք չկայ։ Արեգական բծերուն երկրիս եւ հետեւաբար երկրաշարժներուն վրայ ունեցած ազդեցութեան գաղափարն բոլորովին անհիմն է. յիշեալ բծերն որ եւ իցէ ազդեցութիւն չունին հողագնտիս վրայ. զայս կը վճռեն իրենց ամբողջ կեանքն Արեգակնային զննութեանց յատկացնող գիտնոց եւ աստղագիտաց, որպէս Սեքքի, Թաքքինի, Ժանսէն, Եանկի եւ այլոց այս մասին կատարած ուսումնասիրութեանց եւ հետազօտութեանց արդիւնք։

Գալով երկրաշարժներու գուշակութեան խնդրոյն, գիտութեան այժմեան վիճակին մէջ, գրեթէ անկարելի է կըրնանք զրուցել. միայն գործիք մը կայ, որ երկրիս ճօճմունքն կրնայ ցուցնել (սէիսմոգրաֆ), անոր ալ երեւոյթին սկսած ժամանակն։ Կրնայ անոր զննութիւններէն ուշիմ դիտող մը բաւական օգուտ քաղել երկրաշարժներու ընթացից մասին։

Լմնցնելէ յառաջ կուզեմ երկու խօսք զրուցել, այն չարագուշակ անձանց վրայ, որք ժողովրդեան միտն ու սարսափէն օգուտ քաղելով, զանազան բաներ գուշակելու կելլեն։ Ասոնց գուշակութեանց ինչ աստիճանի արժէք ունենալն արդէն յայտնի է, իրենց գուշակութեանց դէպ չիրականանալովն։ Նոյն բանն ապահովաբար ասկից վերջ ալ պիտի տեսնուի, հետեւաբար ուշադիր ընթերցողաց կը մնայ կարեւորութենէ զուրկ նկատել այսպիսի անհիմն գուշակութիւնները եւ ենթադրութեանց տաղեւ(?) չկասկածիլ ամենեւին։

ՀԵՐՈՆԻՄՈՍ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

ԱՐՈՒԵՍՏ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ
ԻՆՔՆԱՌՈՒՍԱՆԵԼԻ 10 ՕՐԷՆ
ՑՈՐԻՆԵՑ
Կարապետ Բոբոշեան

Կեդրոնատեղին է Կէտիք Բաշա Ջրավաճառ եւ գրավաճառ Ցակոբ էֆ. Իպրանեանի խանութը։

ԷԳՆԻՑԷ ԻՆՇԱ ԻՏԷՃԷՔ ՋԷՎԱԹԱ
ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

Ալէմ ճըհէտէն վէ գայէթ էհվէն ֆիյաթլա հէր նէվ մաքինա Թուլլասը վէ սաի Թուլլա ալմագ արզուսընտա պուլընան զէվաթը քիրամըն՝ Շահպազ Էֆէնտի էֆ.իսին եա Գարա Աղաճտա քէաին Թուլլա ֆապրիգալարընը վէ եախօտ Գալաթատա Գարաքէօյտէ Էնէհ խանտա 11 վէ 12 նումէրօլը օտալարընը թէշրիֆ պույուրմալարը, վէ էֆ.ի մումաիլէյհին պու պապտէ միւշթէրիլէրինէ հէր նէվ սուհուլէթ կէօսթէրիլէճէկի կիպի, թէէմին իթիլտիկի հալտէ վատէ իլէ տախի մուամէլէ պուլընաճագը, վէ աէվահիր միւթէճավիրէյէ սուհուլէթլէ մալ նագլ ու թէսլիմ իտէճէկի իլան օլունուր։
30—7

Եազ մէվսիմինին սըճագլըղընտա Եէնի-Գարօյ՝ սու իլէ գարըշ-տըրըլըբ իչիլմէքտէ, հարարէթի քէսէր վէ միտէյի վէ պաղըրսագլարը գուվվէթ վէրիր։ Սըրրըթօլը իչկիլէր հէմ հաբըլէթի քէսմէզ վէ հէմ տէ գուվվէթտէն տիւշիւրիւր։
Բարիզտէ Տրուօն սօգագընտա Նօ. 22 վէ 19։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 3 օգօստ.

Ինկլիզ էսհամը Ինկ. Լիր.	101—87
Օսմ. էսհամը աչըլմը	24—50
» » գափանմը	24—50
» » Սէրի Ա.	64—
» » » Բ	39—50
» » » Գ	27 -
Օթօման 1871	98—
Օսմանլը Պանգասը	14—62
Ռուսիա իսթիգրազը	—
Մըսըր տուհ. մուհթազթէ	103—12
» իմթիյազլը	104—50
Տայիրէ Սանիյէի Մըսըր	103—50
Ֆրանսա 5 % 1879	32—50
Ռօչիլտ իսթիգրազը	—
Գավկար իսթիգրազը	85—50
Գումպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25—32 40

Բարիզ 3 օգօստ.

Ֆրանսա էսհ. 3 % ֆր.	102—05
» » 4½ %	107—97
Եէնի Օսմ. էսհամը աչըլմը	24—75
» » » գափանմը	24—77
Միւթէֆէրրիգ	
Սէրի Բ.	39—40
» Գ.	27—20
Ռումէլի շըմէնտիֆէրի	131—
Օսմանլը Ռէժիսի էսհամը	431—25
« Պանգասը	619—06
Գրէտի Լիօնէ	715—
Գրէտի Ֆօնսիէ	877—50
Գօնթուար տ'էսգօնթ	—
Սիւվէյիշ ագսիօնը	2852—
Իթալիա էսհամը	79—45
Մըսըր ֆօնտ. մուհթազթէ	519—37
Բաիօտիթէ Թիւրք	481—25
Գումպիօ 3 այ վատէ	25—18

Վիէննա 3 օգօստ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	125—
Ռումէլի շըմէնտիֆէրի ֆի.	67—90
Օսմանլը Ռէժի ագսիօնը	211—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. միւճ. ագչ. գար.	27—05
» » » էն եիւքսէք	27—06½
» » » էն աշաղը	27—04
Գու աապաւ աչըլմը գ. ք.	27—06½
Թահվիլաթը Օսմանիյէ	96—
» » » էն եիւքսէք	—
» » » էն աշաղը	—
» » » աչըլմը գ. ք.	—
Սէրի Ա.	64—
» Բ.	39—20
» Գ.	28—30
Ռումէլի շըմէնտիֆէրի	130—50
Աղչէ ֆարգը	6—
Ռէբօր Ղըշ.	—
Հէվալէթէյն » րէբօր	30—

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի Ժէնէրալ	8—20
Սթամպօլ Պանգասը	3—17
Օսմանլը Սիկուրթա շիրքէթի	6—37½
Ռէժի ագսիօնը	18—35
Թրամվայ	5—95

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղը. ատն	Ղըշ. Բէ
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—01
Մէթալիք »	98—20
Պէշլիք »	102—
Ալթըլըգ »	103—
Ինկիլիզ լիրասը	110—08
Ֆրանսըզ ալթունը	87—18
Բօլ	90—
Գրէմիս ալթունը	51—15
Գարպօն գայմէսի	8—49

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—⅞
Բարիզ 3 այ վատէյի	22—95

ՏՕՒՅՕՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

Իլան

Պրուսա Հաբիր Տար իւթ Թաալիմինտէ պու սէնէնին իքինճի մէվսիմի իչիւն կէլէճէք օգօստոսըն 22նճի բազար էրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն տէրսլէրէ պաշլանըլմասը մուգարրէր օլտուղընտան, 1ինճի վէ 2նճի սընըֆ շակիրտանընըն հէվմը մէզքիւրտէ, մէզքիւր տար իւթ թաալիմտէ հազըր պուլունմալարը իլուզումը իլան օլունըր։
16 յուլիս 1894 16—3

ՉԷՕՅԻՆԻՖ [illegible]

Կ. ԽԱԼՏՃՃԵԱՆ—Կ. ԱՐՄԷՆԵԱՆ ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ

Էօթէտէն պէրու մալլարըն նէֆասէթի վէ էհվէնիյէթի իլէ քէսպը շէօհրէթ էյլէմիշ օլան մէզքիւր գումպանեա՝ պու տէֆա Ջարշուի Քէպիրտէքի Գօտրում խանընտան Մահմուտ Բաշա ճիվարընտա Իբրան գանչէլէրեասը գարշըսընտա միւճէտտէտէն ինշա օլընան Թօքալեան խանընտա պիրինճի գաթտա 18, 20, 22, 24 նումէրօլը օտալարա նագլ իթմիշ տիր։ Մէզքիւր գումպանեա՝ քէօբրիւ պաշընտա վէ Գալաթա ճիհէթինտէ էյլիւէ սաթան մաղազալարտա մէվճուտ հէր նէվ հազըր էլպիսէ իլէ գումաշլարը հէմ նէֆասէթ հէմ տէ էհվէնիյէթ ճիհէթիյլէ րէգապէթ իտէպիլմէք, վէ էհալիյէ պիր խըտմէթը միւֆիտէ իֆա իտէպիլմէք պէտէլ եօլունտան եալնըզ թէֆթիշ-լիւ ... ֆէվքալատէ ըստըքլան ուժուզ ֆիյաթլարլա սաթըլմագտա տըր։ Գըշլըք վէ իլքպահարլըգ ճինս մալլար լազըմ օլան զէվաթ իչիւն Եվրօբատան կէթիրիլէն հազըր էլպիսէ վէ գումաշլարտան 100տէ 25 նիսպէթինտէ էհվէն պահա իլէ ֆիւրուխթ վէ իմալ էյլէր։ Նէֆասէթ վէ էհվէնիյէթի անլամագ իսթէյէն զէվաթըն մէզքիւր մաղազալարա կէլմէլէրի իլան օլունըր։ 25—1

ԻԼԱՆԱԹ

Էվգաֆը մազպութէտէն Ճէզզար Ահմէտ բաշա վագֆընտան Աքսարայ քէալին մուսաղգաֆաթըտան համմամ իւչ չիֆթա 14,000 վէ համմամ իւլ վիւրուտին տախի 10.000 ղըրշ.տաս, վէ 312 սէնէի հիճրիյէսինէ մահսուսէն խալիպլէրի իւզէրինտէ օլտուղը՝ Աքսարա միւթէսարրըֆլըղընտան վարիտ օլան 12 թէմմուզ 310 թարիխլի թէլէկրաֆնամէտէ պէյան վէ իշար օլունմըշ օլմաղլա, մուսաղգաֆաթը մէզքիւրէ իսթիճարընա գիյատէ պէտէլ իլէ թալիպ օլանլարըն՝ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն մահը ճարիի Ռումինին 30ընճը կիւնիւնէ տէկին 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին ագչէսինի միւսթաահիպլէն Տէրսաատէթէ Էվգաֆը Հիւմայունի մուհասէպէ իտարէսինէ, վէ մահալլինճէ մէճլիսը իտարէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։
18 թէմմուզ 310 5—5

Տիլգէր գարընըն՝ Թալէաթ պէյ զիմմէթինտէ օլան տուքյունը մահքէմէսինին թէլվիլէսի իչիւն Նուրը Օսմանիյէ ճատտէսինտէ 37 վէ 39 վէ Քիրէճխանէ սօգաղընտա 1 վէ 3 նումէրօլարըլլա մաղրազզամ օլուպ 10 օտա վէ 1 սարընճ վէ 1 գույու վէ միւշթէմիլաթը սաիրէյի հավի վէ Թահթընտա քէօմիւրճիւ վէ գահվէճի վէ չամաշըրճը տուքքեանլարընը մուհթէվի չէհրի 700 ղըշ. իճար կէթիրիր քեարկիր խանտա մէտսանը մուամիլէյէ-ին միւթէսարրըֆ օլտուղը րուպ հիսսէսինին ֆիւրուխթը մուզայէտէյէ օ-լունմ. Թարիխը իլանտան 15 կիւն սօնրա մէվզիի միւզայէտէյէ գօնուլաճաղընտան, իշթիրասընա Թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին՝ Մահքէմէի Թիճարէթ Իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի տաիրէի մէզքիւրէտէն իլան օլունըր։
22 թէմմուզ 310

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Իշպու 1894 Յուլիսին 1ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն

ԱՏԱԼԱՐ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ

Ատալարտան Քէօբրիւյէ

ՍԹ. Տք.
11 45 Գ. Աստ, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը.
12 15 Հէյպէլի, Գ. Աստ, Մալթէբէ, Ճատը Պօսթանճը, Գալամըշ, Մօտա.
12 30 Բէնտիք, Գարթալ, Գ. Աստ, Հէյպէլի, (Գ. Ատատան սաաթ 1.15տէ).
3 Գ. Աստ, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը.
8 Բէնտիք, Գարթալ, Գ. Աստ, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը. (Գ. Ատատան սաաթ 8.45տէ).
10 40 Գ. Աստ, Հէյպէլի, Գատըքէօյ.

Քէօբրիւտէն Ատալար Ճանիպինէ

1 15 Հէյպէլի, Գ. Աստ. (1)
2 15 Գատըքէօյ, Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Գ. Աստ, Գարթալ, Բէնտիք. (1)
8 45 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Գ. Աստ. (1)
10 Հէյպէլի, Գ. Աստ, Գարթալ, Բէնտիք. (2)
10 40 Մօտա, Գալամըշ, Ճատը Պօսթանճը, Մալթէբէ, Գ. Աստ, Հէյպէլի. (2)
11 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Գ. Աստ. (2)

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Ատալարտան Քէօբրիւյէ

10 45 Գ. Աստ, Հէյպէլի.
11 30 Բէնտիք, Գարթալ, Գ. Աստ, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը. (Գ. Ատատան սաաթ 12.15տէ).
1 15 Հէյպէլի, Գ. Աստ, Մալթէբէ, Ճատը Պօսթանճը, Գալամըշ, Մօտա.
8 30 Գ. Աստ, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը.
10 Բէնտիք, Գարթալ, Գ. Աստ, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը, Գատըքէօյ, (Գ. Ատատան 10.45տէ).
8 45 Եալըվա, Հէյպէլի, Գ. Աստ, Մալթէբէ, Ճատը Պօսթանճը, Գալամըշ, Մօտա (Հէյպէլիտէն 10.45տէ).

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Քէօբրիւտէն Ատալարը

1 15 Գատըքէօյ, Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Գ. Աստ, Գարթալ, Բէնտիք. (2)
2 15 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Գ. Աստ. (2)
2 Մօտա, Գալամըշ, Ճատը Պօսթանճը, Մալթէբէ, Հէյպէլի, Գ. Աստ, Եալըվա. (2)
6 30 Գատըքէօյ, Հէյպէլի, Գ. Աստ.
10 15 Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Գ. Աստ, Գարթալ, Բէնտիք. (2)
10 40 Մօտա, Գալամըշ, Ճատը Պօսթանճը, Մալթէբէ, Գ. Աստ, Հէյպէլի. (2)

ԱՏԱԼԱՐ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ

Բողազ Իչինտէն Ճատտէ Անատօլու վէ Ատալար Ճանիպինէ Քէօբրիւյէ

12 15 Հէյպէլի, Գ. Աստ, Մալթէբէ, Ճատը Պօսթանճը, Գալամըշ, Մօտա.
3 30 Ճատը Պօսթանճը, Գալամըշ, Մօտա.
11 » » »

Քէօբրիւտէն Անատօլու Ճանիպինէ

2 15 Մօտա, Գալամըշ, Ճատը Պօսթանճը. (1)
9 45 » » » (1)
10 40 Մօտա, Գալամըշ, Ճատը Պօսթանճը, Մալթէբէ, Գ. Աստ, Հէյպէլի. (2)

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Ատալարտան Քէօբրիւյէ

1 15 Հէյպէլի, Գ. Աստ, Մալթէբէ, Ճատը Պօսթանճը, Գալամըշ, Մօտա.
3 30 Գալամըշ, Քէօբրիւ.
5 30 » »
8 30 » Մօտա.
8 45 Եալըվա, Հէյպէլի, Գ. Աստ, Մալթէբէ, Ճատը Պօսթանճը, Գալամըշ, Մօտա, (Հէյպէլիտէն 10.45տէ).
11 Ճատը Պօսթանճը, Գալամըշ, Մօտա.

Քէօբրիւտէն Ատալարը

2 Մօտա, Գալամըշ, Ճատը Պօսթանճը, Մալթէբէ, Հէյպէլի, Գ. Աստ, Եալըվա. (2)
2 45 Գատըքէօյ, Մօտա, Գալամըշ. (2)
4 45 Մօտա, Գալամըշ. (2)
6 45 Մօտա, Գալամըշ. (2)
9 Մօտա, Գալամըշ, Ճատը Պօսթանճը. (2)
10 45 Մօտա, Գալամըշ, Ճատը Պօսթանճը, Մալթէբէ, Գ. Աստ, Հէյպէլի. (2)

Բողազ Իչինէ կիտէճէք վաբուրլար Ատալար վէ Անատօլու Ճանիպինէ Քէօբրիւյէ

11 45 Գ. Աստ, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը.
12 15 Հէյպէլի, Գ. Աստ, Մալթէբէ, Ճատը Պօսթանճը, Գալամըշ, Մօտա.
12 30 Բէնտիք, Գարթալ, Գ. Աստ, Գընալը, (Գ. Ատատան 1.15տէ).
1 20 Հէյպէլի, Պուրկազ.
3 Գ. Աստ, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը.

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԹԱՐԻԳԻ

Անատօլու շըմէնտիֆէրինին մունասէպէթ

Քէօբրիւտէն

ՍԹ. Տք.		Գթր. Նօ.
11	Էսկիշէհիրէ կիտէն	24
12 15	Պիլա թէվաքքուֆ(3)	
1 10	Բէնտիկէ կիտէն	4
2 50	Պիլա թէվաքքուֆ(4)	502
3 30	Բէնտիկէ կիտէն	6
6 03	Բէնտիկէ կիտէն(4)	8—504
7 30	Իզմիտէ կիտէն	26
8 45	Բէնտիկէ կիտէն(4)	10—506
10 30	Բէնտիկէ կիտէն (4)	14—508
11 30	Բէնտիկէ կիտէն	16
	Հայտար-Բաշատան	
11 47	Բէնտիկտէն կէլէն	1
1 20	Բէնտիկտէն կէլէն	3
1 40	Պիլա թէվաքքուֆ	
3 30	Իզմիտտէն կէլէն	21
5	Բէնտիկտէն կէլէն(4)	5—501
7 35	Բէնտիկտէն կէլէն	7
8 05	Պիլա թէվաքքուֆ(4)	503
9 25	Բէնտիկտէն կէլէն	9
11 05	Էսկիշէհիրտէն կէլէն(4)	23—505
12 05	Բէնտիկտէն կէլէն (4)	13—507

ԳԱՏԸՔԷՕՅ ԹԱՐԻԳԻ

ԷՎՄԻՅԷ Քէօբրիւտէն	ԷՎՄԻՅԷ Գատըքէօյտէն	ԲԱԶԱՐ Քէօբրիւտէն	ԲԱԶԱՐ Գատըքէօյտէն
ՍԹ. Տք.	ՍԹ. Տք.	ՍԹ. Տք.	ՍԹ. Տք.
11 15	11 15	11 15	11 15
12	12	12	12
12 45	12 45	1	1
1 30	1 30		
2 15	2 15	2	2
3	3		
3 45	3 45		
4 30	4 30	3	3
5 15	5 15	4	4
6	6	5	5
6 45	7 15	6	6
8	8 30	7	7
9 15	9 15	8	8 30
10	10	9	9
10 25	10 35	10	10
10 50	11		
11 20	11 25	11	11
11 45	12	12	12
12			

(1) Իշպու սէֆէրլէրէ եիւք գապուլ օլունմազ տըր։
(2) Իշպու սէֆէրլէրէ եիւք գաթիէն գապուլ օլունմայաճագ տըր։
(3) Իշպու Իշարէթլի սէֆէր՝ Հէյտէր իսթիգամէթ Իզմիտ կէօնտէրիլիրլէր 2 նումէրօլը գաթարա թէվաքքուֆ իտէճէք տիր։
(4) Ճումա վէ բազար կիւնլէրի Ֆէնէր Պաղչէսի գաթարլըն Թէվաքքուֆ իտէճէք տիր։

ՊՕՂ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ԵՍԻՐՃԻԼԷՔ ՉԱՐՇԸՍԸՆՏԱ 80 ՆՈՒՄԵՐՕՏԱ

ԳԷՕԶՃԻ ՎԷ ՃԷՐՐԱՀԼԸՂԱ ՄՈՒԹԷԱԼԼԻԳ

ԱԼԷԹ ԹՈՒՃՃԱՐԸ

Մէզքիւր մաղազասը կէօզէ վէ ճէրրահլըղա միւթէալլիգ էնվաի ալէաթ ու էտէվաթ մէվճուտ տըր։
Էզճիւմլէ, խուսուսիյէ վէ սէյրթ լամպիգալէն (գասուրուատ) մաամուլ մէվատտը միւխթէլիֆէ, գաւրգ պալլարը, էնվաի չիրինկալար, էլէքթրիգ մաքինալարը, միզան իւլ հավա (պարոմէթր), միզան իւլ հարարէ (թէրմոմէթր) վէ էյի ճինս կէօզլիւքլէր պուլունմագտա տըր։
Մ. Պօղ Ֆօյաճեան՝ հէր նէվ սըբարիշաթ վէ թամիրաթը էհվէն ֆիյաթ իլէ իճրա վէ աճէլէհօրէ իտէր։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՇԸՄԷՆՏԻՖԷՐԻ

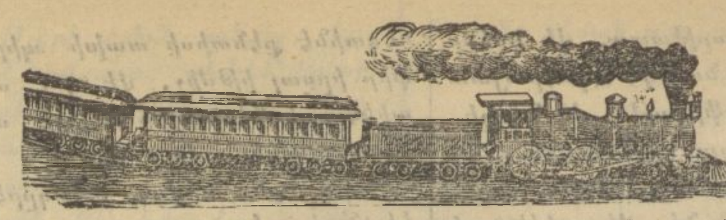

1894 Ապրիլին 26ընտան իթիպարէն

ԱԶԻՄԷԹ

ԹՐԷՆ ՆՈՄ.		24	4	6	8	26	10	14	16
ՍԹԱՍԻՕՆ		Եշեա վէ Եօլճու	Եօլճու	Եօլճու	Եօլճու	Եշեա վէ Եօլճու	Եօլճու	Եօլճու	Եօլճու
		Սպհ.				Աքշ.			
ՔԷՕԲՐԻՒՍԷՆ		11	1 10	3 30	6 03	7 30	8 45	10 30	11 30
Հայտար բաշա	միւվ.	11 25	1 35	3 55	6 28	7 55	9 10	10 55	11 55
	հար.	11 45	1 44	4 06	6 36	8 10	9 20	11 05	12 05
Գըզըլ Թօբրագ		— —	1 52	4 14	6 44	8 19	9 28	11 13	12 13
Ֆէն. քէօշէսի		11 55	1 56	4 18	6 48	8 24	9 32	11 17	12 17
Կէօզ Թէբէ		— —	2 01	4 23	6 53	8 30	9 37	11 22	12 22
Էրէն քէօյ		12 05	2 07	4 30	7	8 36	9 42	11 28	12 28
Պօսթանճը		12 14	2 16	4 38	7 08	8 47	9 50	11 37	12 36
Մալթէբէ		12 28	2 29	4 50	7 20	9	10 02	11 48	12 47
Գարթալ		12 44	2 43	5 04	7 34	9 16	10 15	12 01	1
Բէնտիք	միւվ.	12 55	2 52	5 13	7 43	9 26	10 24	12 10	1 09
	հար.	1 03				9 38			
Թուզլա		1 26				10 03			
Կէյպիզէ		1 49				10 30			
Տիլ Իսկէլէսի		— —				10 56			
Թաւշանճըլ		2 21				11 10			
Հէրէքէ		2 38				11 31			
Եարըմճա		2 59				11 54			
Թիւթ. Չիֆթլիք		3 13				12 10			
Տէրինճէ		3 25				12 22			
ԻԶՄԻՏԷ	միւվ.	3 39				12 37			
	հար.	3 54				Աքշ.			
Պէզլիւք Տէրվէնտ		4 33							
Սապանճա		5 05							
Ատա Բազար		5 32							
Կէյվէ		6 20							
Աք Հիսար		6 47							
Մէքէճէ		7 26							
Լէֆքէ		8 01							
Վէզիր-խան		8 40							
Պիլէճիք	միւվ.	9 24							
	հար.	9 34							
Գարաքէօյ		10 44							
Պօզիւկ		11 21							
Ինէօնիւ		12 09							
Չուգուր Հիսար		12 39							
Էսկիշէհիր	միւվ.	1 17							
		Աքշ.							
		Գթր. Ն. 122							
		Սպհ.							
Էսկիշէհիր	հար.	12							
Աք Բունար		12 49							
Ալը քէօյ		1 32							
Պէյլիք Ահըր		2 20							
Սարը քէօյ		3 32							
Պէշէր		4 29							
Սագալէր		5 14							
Պէյլիք Քէօփրիւ		5 57							
Պօլաթլը		6 52							
Մալը քէօյ		8 12							
Սընճան քէօյ		9 15							
Էնգիւրէ	միւվ.	10 08							
		Աքշ.							

ԱՎԴԷԹ

ԹՐԷՆ ՆՈՄ.		1	3	21	5	7	9	121	13
ՍԹԱՍԻՕՆ		Եօլճու	Եօլճու	Եշեա վէ Եօլճու	Եօլճու	Եօլճու	Եօլճու	Եշեա վէ Եօլճու	Եօլճու
								Սպհ.	
Էնգիւրէ	հար.							1 35	
Սընճան քէօյ								2 30	
Մալը քէօյ								3 39	
Պօլաթլը								5 16	
Պէյլիք Քէօփրիւ								6 06	
Սագալէր								6 39	
Պէշէր								7 26	
Սարը քէօյ								8 30	
Պէյլիք Ահըր								9 36	
Ալը քէօյ								10 30	
Աք Բունար								11 07	
Էսկիշէհիր	միւվ.							11 54	
								Աքշ.	
								Գթր. Ն. 23	
								Սպհ.	
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ	հար.							9 40	
Չուգուր Հիսար								10 19	
Ինէօնիւ								10 53	
Պօզիւկ								11 30	
Գարաքէօյ								12 05	
Պիլէճիք	միւվ.							12 55	
	հար.							1 05	
Վէզիր-խան								1 44	
Լէֆքէ								2 22	
Մէքէճէ								2 56	
Աք-Հիսար								3 24	
Կէյվէ								3 51	
Ատա Բազար								4 48	
Սապանճա								5 06	
Պէզլիւք Տէրվէնտ								5 36	
Իզմիտ	միւվ.			Սպհ.				6 14	
	հար.			10 45				6 29	
Տէրինճէ				11 03				6 47	
Թիւթ. Չիֆթլիք				11 14				6 58	
Եարըմճա				11 32				7 13	
Հէրէքէ				12 05				7 40	
Թաւշանճըլ				12 19				7 53	
Տիլ Իսկէլէսի				12 30				— —	
Կէյպիզէ				1 02				8 34	
Թուզլա				1 27				8 57	
Բէնտիք	միւվ.			1 50				9 19	
	հար.	10 30	12	1 58	3 45	6 15	8 10	9 27	10 40
Գարթալ		10 41	12 11	2 12	3 56	6 26	8 21	9 43	10 52
Մալթէբէ		10 55	12 27	2 31	4 10	6 41	8 35	10 03	11 07
Պօսթանճը		11 07	12 39	2 45	4 21	6 52	8 46	10 18	11 20
Էրէն քէօյ		11 17	12 52	2 56	4 32	7 04	8 56	10 30	11 30
Կէօզ Թէբէ		11 21	12 56	3	4 36	7 08	9	— —	11 34
Ֆէնէր քէօշէսի		11 26	1 02	3 05	4 41	7 13	9 05	10 41	11 39
Գըզըլ Թօբրագ		11 30	1 06	3 09	4 45	7 17	9 09	— —	11 43
Հայտար Բաշա	միւվ.	11 37	1 13	3 17	4 52	7 24	9 16	10 50	11 50
	հար.	11 47	1 20	3 30	5	7 35	9 25	11 05	12 05
Քէօբրիւյէ վարօր	միւվ.	12 12	1 45	3 55	5 25	8	9 50	11 30	12 30
								Աքշ.	

ՖԷՆԷՐ ՊԱՂՉԷՍԻՆԻՆ

ԲԱԶԱՐ ՎԷ ՃՈՒՄԱ ՍԷՖԷՐԼԷՐԻ

ՀԱՐԷՔԷԹ		Թրէն 502	504	506	508	ԱՎԴԷԹ		Թրէն 501	503	505	507
Քէօբրիւտէն	ազի.	2 50	6 03	8 45	10 30	Ֆէնէր-Պաղչէ	ազի.	4 26	7 40	10 22	11 42
Հայտար-Բաշա	միւվ.	3 15	6 28	9 10	10 55	Ֆէնէր քէօշէսի	ազի.	4 33	7 47	10 29	11 49
	ազի.	3 22	6 46	9 30	11 15	Գըզըլ Թօբրագ	ազի.	4 37	7 51	10 33	11 53
Գըզըլ Թօբրագ	ազի.	3 30	6 54	9 38	11 23	Հայտար-Բաշա	միւվ.	4 44	7 58	10 40	12
Ֆէնէր քէօշէսի	ազի.	3 34	6 58	9 42	11 27		ազի.	5	8 05	11 05	12 05
Ֆէնէր-Պաղչէ	միւվ.	3 40	7 04	9 48	11 33	Քէօբրիւյէ	միւվ.	5 25	8 30	11 30	12 30

ՇԱՐԳ ՇԸՄԷՆՏՖԷՐԼԷՐԻ

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ԻԼԷ ՔԻՒՉԻՒՔ ՉԷՔՄԷՃԷ

1894 սէնէի Մայիս 1ինէն իթիպարէն գարանթինա միւսաադէսինին խիթամընա տէկին եօլ Թարիֆասը.

ՍԹԱՄՊՕԼՏԱՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷՅԷ

Սապահտան էզլէնէ գատար (8–28) · Վագթը ՀԱՐԷՔԷԹ · Էօյլէնտէն աղշամա գատար (30–54)

ՆՈՒՄԷՐՕ / ՍԹԱՍԻՕՆ	8	10	62	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	52	54
Սթամպօլ	6 05	6 37	7 15	7 50	8 20	8 56	9 30	10	10 30	10 56	12	1	1 32	2	2 30	3	3 30	4 30	5	5 30	6	6 28	6 57	7 35	7 45
Գում-Գաբու	6 15	6 48	7 31	8 01	8 29	9 18	9 41	10 10	10 39	11 05	12 09	1 09	1 44	2 11	2 42	3 09	3 40	4 39	5 11	5 40	6 11	6 38	7 07	7 46	7 51
Եէնի-Գաբու	6 19	6 52		8 05	8 33		9 45	10 14	10 43	11 09	12 13		1 48	2 15	2 46	3 13	3 44	4 43	5 15	5 44	6 15	6 42	7 11		7 58
Սամաթիա	6 25	6 58		8 11	8 39		9 51	10 20	10 48	11 15	12 19		1 54	2 21	2 52	3 19	3 50	4 49	5 22	5 50	6 22	6 47	7 17		8 04
Եէտի-Գուլէ	6 31	7 07	7 49	8 17	8 47	9 27	9 56	10 24	10 52	11 19	12 26	1 18	1 58	2 27	2 56	3 23	3 55	4 53	5 28	5 58	6 29	6 53	7 22	7 57	8 07
Մագրիգէօյ	6 52	7 22	8 06	8 34	8 58	9 39	10 09		11 03	11 31	12 37	1 30		2 39	3 07	3 35	4 07	5 05	5 44	6 09	6 45	7 04	7 33	8 10	
Այ-Ստեֆանօս	7 02	7 32	8 20	8 44		9 49	10 20			11 43		1 41		2 49		3 45	4 17	5 15	5 56		6 56		7 43	8 20	
Քիւչիւք-Չէքմէճէ			8 30				10 30			11 53		1 51							6 06		7 06				

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷՏԷՆ ՍԹԱՄՊՕԼԱ

Սապահտան էզլէնէ գատար (9–25) · Վագթը ՀԱՐԷՔԷԹ · Էօյլէնտէն աղշամա գատար (27–55)

ՆՈՒՄԷՐՕ / ՍԹԱՍԻՕՆ	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	51	53	61	55
Քիւչիւք-Չէքմէճէ		6 30								10 39		12 18			2 17							6 18		7 06	
Այ-Ստեֆանօս	6	6 41	7 11	7 50	8 23	9 04		9 58		10 50		12 29			2 28	3		3 56	4 54	5 30		6 30		7 21	7 56
Մագրիգէօյ	6 12	6 53	7 24	8 03	8 35	9 16	9 40	10 11		11 03	11 40	12 41	1 45		2 40	3 12	3 44	4 09	5 08	5 42	6 15	6 43	7 11	7 43	8 08
Եէտի-Գուլէ	6 29	7 08	7 41	8 15	8 49	9 28	9 54	10 24	10 51	11 17	11 54	12 53	1 58	2 29	2 55	3 24	4	4 26	5 26	5 54	6 30	6 54	7 35	8 07	8 28
Սամաթիա	6 34	7 13	7 46	8 20	8 54	9 32	9 58	10 28	10 56	11 21	11 58	12 57	2 02	2 33	3	3 28	4 04	4 30	5 31	5 58		6 59	7 38		
Եէնի-Գաբու	6 39	7 19	7 52	8 26	9	9 38	10 04	10 34	11 02	11 27	12 04	1 03	2 08	2 39	3 06	3 34	4 10	4 36	5 37	6 04		7 04	7 43		
Գում-Գաբու	6 45	7 24	7 58	8 32	9 04	9 44	10 08	10 38	11 08	11 32	12 08	1 08	2 12	2 43	3 10	3 38	4 17	4 41	5 42	6 08	6 40	7 08	7 53	8 21	8 40
Սթամպօլ	6 53	7 32	8 06	8 40	9 12	9 52	10 16	10 46	11 16	11 40	12 16	1 16	2 20	2 51	3 18	3 46	4 25	4 49	5 50	6 16	6 48	7 16	8 01	8 30	8 48

Միւլահազա.—Ճէսամէթի աղ օլան իւուքլէր պիլա ֆարգ հէր թրէնտէ գապուլ օլունըր։ Լաքին ճէսամէթլի օլան իւուքլէր՝ եալըզ 61 վէ 62 նումէրոլը թրէնլէրտէ գապուլ օլունաճագ տըր։
Եէնի իլանա տէկին եալըզ 8, 9, 10, 13, 42, 45, 46 վէ 49 նումէրոլը գաթարլար Ջէյթին-Պուրնընտա պիր տագիգա թէվագգուֆ իտէճէքլէր տիր։